UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Welzijnsindex voor de Stad Amsterdam

Verkennende Studie

Pouw, Nicky; Verrest, Hebe; van Beek, Jennifer

Publication date
2021

Document Version
Final published version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Pouw, N., Verrest, H., & van Beek, J. (2021). *Welzijnsindex voor de Stad Amsterdam: Verkennende Studie*. Gemeente Amsterdam. https://openresearch.amsterdam/nl/page/107459/welzijnsindex-voor-de-stad-amsterdam

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:13 Nov 2026

Welzijnsindex voor de Stad Amsterdam

Verkennende Studie

Dr Nicky Pouw, Dr Hebe Verrest & Jennifer van Beek, Universiteit van Amsterdam

Amsterdam, 12 januari 2021

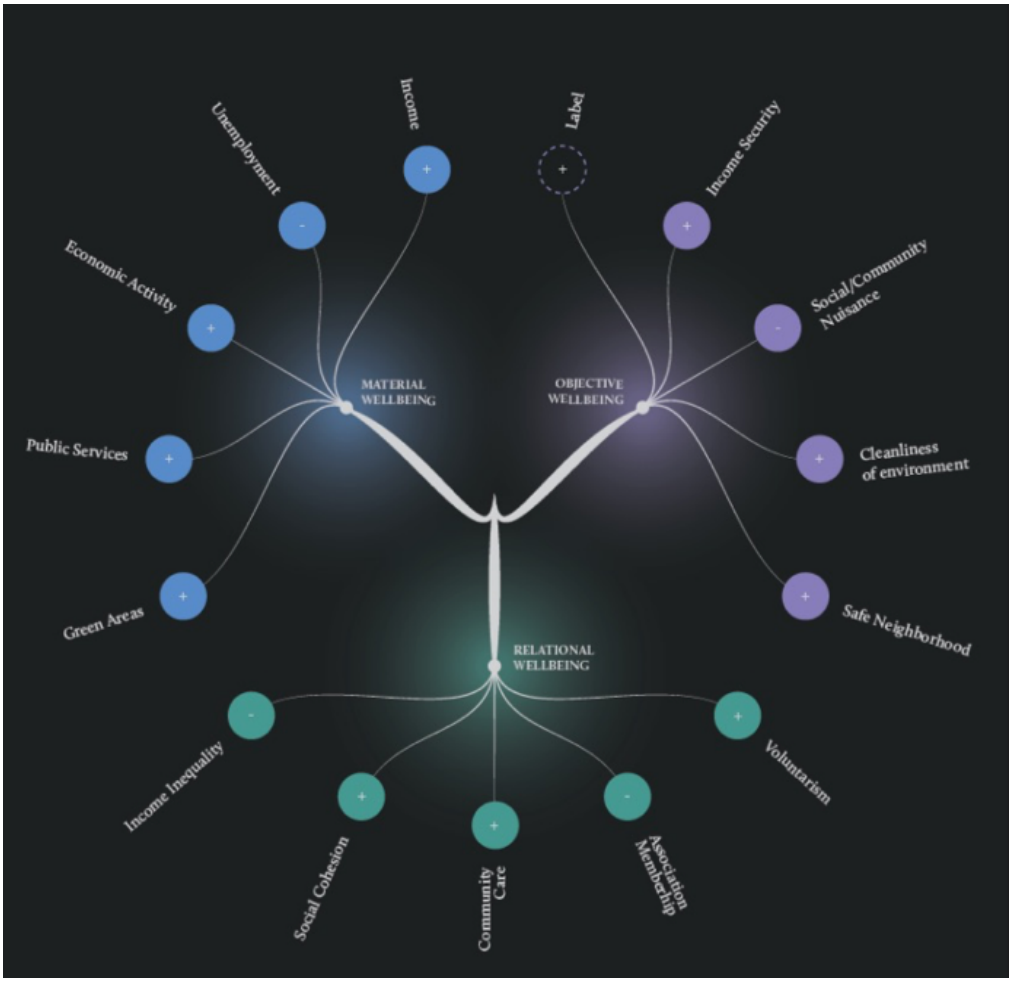

Governance and Inclusive Development Programme Group (GID) - University of Amsterdam

Lijst van afkortingen

BNP	Bruto Nationaal Product
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CES	Conference of European Statisticians
CTO	Chief Technology Office (Gemeente Amsterdam)
CUS	Centre for Urban Studies (UvA)
EVMRA	Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam
GID	Governance and Inclusive Development programme (UvA)
MBW	Monitor Brede Welvaart
MCA	Multi-criteria analyse
MKBA	Maatschappelijke kosten-baten analyse
OIS	Bureau Onderzoek, Informatie en Statistiek
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SDGs	Sustainable Development Goals (Duurzame Ontwikkelingsdoelen)
UvA	Universiteit van Amsterdam
WIA	Welzijnsindex voor Amsterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord 5

Samenvatting 6

Hoofdstuk 1 - Inleiding 9

1.1 Achtergrond en probleemstelling 9

1.2 Doel onderzoek en hoofdvraag 10

1.3 Onderzoeksmethodologie 10

1.4 Indeling rapport 11

Hoofdstuk 2 - Concepten en definities 12

Hoofdstuk 3 - Bestaande Initiatieven 15

3.1 Inleiding 15

3.2 Beschrijvingen bestaande initiatieven 15

Tabel 1: Overzicht instrumenten en programma's 26

3.3 Analyse en conclusie 27

Hoofdstuk 4 - Naar een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam 30

4.1 Inleiding 30

4.2 Naar een nieuw economisch narratief voor de stad Amsterdam 30

Figuur 1: Het continue streven naar optimalisatie van welzijn 31

Tabel 2: Voorbeeld van een generiek afwegingskader 33

4.3 Voorwaarden aan een Welzijnsindex 34

4.4 Contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam (WIA) 35

Figuur 2: Voorbeeld van een gekoppelde indicator in drie dimensies van welzijn 36

Figuur 3: Voorbeeld van twee gekoppelde indicatoren in drie dimensies van welzijn 37

Figuur 4: Voorbeeld van drie gekoppelde indicatoren in drie dimensies van welzijn 37

Figuur 5: Beslisboom met een willekeurige selectie van doelen en indicatoren 40

Tabel 3: Effectentabel van een willekeurige selectie indicatoren en beleidsalternatieven 41

4.5 Uitbreiding met een Welzijn Dashboard 41

Figuur 5 - Generiek voorbeeld van een Welzijn Dashboard 42

4.6 Conclusie 43

Hoofdstuk 5 - Vervolgstappen 44
5.1 Inleiding 44
5.2 Wat is Welzijn in Amsterdam? 44
5.3 Data en schaalniveau's 45
5.4 Betrokken actoren en activiteiten 45
5.5 Conclusie 46
REFERENTIES 48
ANNEX 50
Tabel A.1: Lijst van respondenten interviews 50
Tabel A.2: Overzicht indicatoren voor een Welzijn Dashboard 51
Tabel A.3: Mogelijke ontwerpen Amsterdam Welzijn Dashboard 78
Contact gegevens 80

Voorwoord

In dit rapport presenteren wij de resultaten van een verkennende studie naar de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam. Een Welzijnsindex kan beter inzicht geven in hoe het gaat met de mensen in de stad, en daarmee complementair zijn aan het *Bruto Nationaal Product (BNP)* - op dit moment de belangrijkste economische indicator. Meer inzicht in het welzijn van de Amsterdammers sluit goed aan bij de ambities van de huidige coalitie die duurzaamheid, welzijn en participatie van alle burgers nastreeft. Een belangrijk criterium voor een Welzijnsindex is de koppeling naar en bruikbaarheid voor het stedelijk bestuurs- en beleidsinstrumentarium. In het voorjaar van 2020 ontstond vanuit het Fearless City Amsterdam programma het idee om de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam van de Gemeente Amsterdam te laten verkennen door een team onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Dit leidde in september tot een onderzoeksopdracht Fase I voor de 'Governance and Inclusive Development' groep van de Faculteit van Sociale en Gedragswetenschappen. Samen met het Fearless City Amsterdam programma onderzochten zij in de periode van september-december 2020 de huidige en nieuwe initiatieven op het gebied van alternatieve indicatoren, de behoefte en beleving hiervan onder bestuurders, beleidsmakers en gebruikers, de mate van gebruik en toepasbaarheid ervan in de dagelijkse praktijk. De Welzijnsindex komt voort uit een nieuwe visie op economie waarin welzijn en niet economische groei centraal staat. Welzijn is de kwaliteit van leven met elkaar en de natuur, op een manier die vervulling van behoeften en betekenisgeving mogelijk maakt. De Welzijnsindex is gekoppeld aan een breed toepasbaar afwegingskader waarmee inhoud en richting gegeven kan worden aan sociaal en economisch beleid wat *à priori* inzicht geeft in implicaties voor (on)gelijkheid, sociaal welzijn en duurzaamheid. Een Welzijnsindex, alsmede het bijbehorende narratief en afwegingskader, sluit aan bij lokale initiatieven zoals de Amsterdam Donut Coalitie en nationale en internationale initiatieven zoals de Wellbeing Economy Alliance. In 2017 sloten de nationale overheden van Costa Rica, Nieuw-Zeeland, Schotland en Slovenië de Wellbeing Economy Alliance met als doel het welzijn van de inwoners van hun land tot nationaal beleid te maken, Dergelijke initiatieven bouwen voort op het gedachtengoed van de Sarkozy commissie uit 2008, bestaande uit Joseph Stiglitz, Amartya Sen en Jean-Paul Fitoussi[1] die 'welzijn' als een bredere maatstaf voor economische prestatie voorstelden.

Frans Bieckmann, programmacoordinator Fearless City Amsterdam, Gemeente Amsterdam

[1] Zie hun rapport 'Measuring Economic Performance and Social Progress' (2009) wat later werd opgevolgd door het boek 'Beyond GDP: Measuring what counts for economic and social performance' in samenwerking met Martine Durand van de OESO (2018).

Samenvatting

- Grensoverschrijdende problemen, zoals klimaatverandering, en groeiende ongelijkheid stellen economische principes en veronderstellingen op de proef. Vanuit zowel de praktijk als theorie blijkt dat economische efficiëntie en maximalisatie van het individuele nut niet meer de enige waarden zijn waarop we onze economie nog langer willen sturen. Daarnaast zijn bestuurlijke innovaties nodig om burgers meer zeggenschap te geven over de kwaliteit van leven in de stad. Hun stem is niet 'hoorbaar' in de standaard gebruikte economische indicatoren die veelal ontwikkeld zijn zonder burgerinspraak.

- Als reactie op deze ontwikkelingen groeit op zowel lokaal als inter(nationaal) niveau de vraag naar een nieuw economisch model en bijbehorend narratief dat sociaal en economisch beleid kan sturen richting welzijn. Vanuit deze visie startte het Fearless City Amsterdam Programma van de Gemeente Amsterdam samen met onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam een onderzoek met als hoofdvraag 'wat is de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam?'

- Welzijn betekent: "Een staat van zijn in relatie tot anderen, waarin menselijke behoeften zijn vervuld, en waarin mensen op zinvolle wijze levensdoelen kunnen nastreven, waarmee een bevredigende kwaliteit van leven bereikt kan worden" (McGregor, 2007). Op analytisch niveau wordt in deze definitie onderscheid gemaakt tussen drie dimensies: Materieel, Relationeel, Subjectief. De Welzijnsindex zal de verbinding met het nieuwe economische narratief maken en zich inbedden in stedelijke bestuurs- en beleidspraktijk middels een *coherent afwegingskader* gestoeld op een multi-criteria analyse (MCA) methodiek.

- Het onderzoek gebruikt een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden. Interviews met sleutelinformanten binnen de Gemeente Amsterdam vormen de belangrijkste bron van informatie en er is een samengestelde dataset van de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) geraadpleegd. Om inzicht te geven in de meerwaarde van een Welzijnsindex, en in de uitdagingen en obstakels voor het toepassen van alternatieve indicatoren/indexen in de dagelijkse praktijk, zijn zeven instrumenten geanalyseerd die nu voor Amsterdam bestaan of ontwikkeld worden. Hieruit blijkt dat er ruimte is voor een aanvullend instrument dat

meer inzicht geeft in het welzijn van de mensen in Amsterdam. Er is behoefte aan goede, betekenisvolle indicatoren op wijk- en buurtniveau en een afwegingskader dat de relatie tussen indicatoren laat zien en deze inhoudelijk met elkaar verbindt. Brede inbedding en het creëren van relevantie binnen verschillende gemeentelijke domeinen blijken de grootste uitdagingen in het toepassen van een Welzijnsindex.

- Het onderzoek stelt ook vier voorwaarden vast waaraan de Welzijnsindex moet voldoen om daadwerkelijk meerwaarde te creëren: (i) is complementair aan bestaande sociale en economische indicatoren en of neemt ze daarin op; (ii) is opgesteld vanuit een geïntegreerd perspectief, hetgeen betekent dat de materiële, relationele en subjectieve indicatoren inhoudelijk gekoppeld zijn; (iii) is democratisch van aard doordat het ruimte biedt aan subjectieve perceptie en beleving; en (iv) maakt integraal onderdeel uit van een afwegingskader waarin trade-offs tussen de verschillende dimensies en indicatoren transparant gemaakt kunnen worden middels een multi-criteria methodiek. Door de koppeling van materiële aan relationele en subjectieve indicatoren blijven alle cijfers ook 'intracomptabel'.

- De verbinding maken met de beleidspraktijk is de grootste uitdaging in het realiseren en in werking zetten van een Welzijnsindex. En hoewel aansluiting van de Welzijnsindex op buurt en wijkniveau een kans biedt, zal dit ook een uitdaging zijn. Een vervolgtraject moet zich richten op de verdere inhoudelijke ontwikkeling en verdere verkenning van mogelijkheden tot inbedding van de Welzijnsindex in de gemeentelijke beleidspraktijk. Hierin is het essentieel om in kaart te brengen hoe Amsterdammers zelf welzijn definiëren, onder andere door middel van participatief onderzoek. Dit vereist efficiënte en effectieve data-verzameling op wijk- en buurtniveau, waarin de beleving van en het perspectief op welzijn van (verschillende groepen) Amsterdammers meegenomen wordt.

- Het onderzoek concludeert dat er binnen de Gemeente Amsterdam voldoende meerwaarde is voor een Welzijnsindex. Daarnaast ligt er toegevoegde waarde in een Welzijn Dashboard dat inzichtelijk maakt hoe de indicatoren inhoudelijk verbonden zijn en hoe zij zich naast en ten opzichte van elkaar ontwikkelen. Het is daarbij ook zinvol als een dergelijk instrument inzicht en sturing kan geven op wijk- of buurtniveau. Middels MCA kan dit instrument geoperationaliseerd worden.

Hoofdstuk 1 - Inleiding

1.1 Achtergrond en probleemstelling

Aanleiding van dit rapport vormt het Coalitieakkoord (2019) van de Gemeente Amsterdam, waarin het streven naar kansengelijkheid, een open en tolerante stad, fijne buurten, een leefbare stad, vrijheid en veiligheid, een gezonde en duurzame stad, en een participatieve en digitale stad centraal staan (Coalitie Gemeente Amsterdam, 2019). De economie en maatschappij om ons heen veranderen in rap tempo. Dit is ook merkbaar in de stad Amsterdam. Complexe processen zoals mondialisering, klimaatverandering, digitalisering, pandemieën en migratie hebben impact op de lokale samenleving. Deze grensoverschrijdende problemen stellen geijkte economische principes en vooronderstellingen op de proef. Tegelijkertijd groeit de ongelijkheid in de stad. In de huidige COVID-19 crisis wordt de kloof tussen rijk en arm nog groter. Dit alles versterkt de roep om een nieuw economisch model. Economische efficiëntie en maximalisatie van het individuele nut vormen niet de enige waarden meer waarop we onze economie nog langer willen sturen. Hoe het gaat met de mensen in de (stedelijke) economie is minstens zo belangrijk als hoe het gaat met de economie als geheel - mensen en de keuzes die ze maken vormen immers de economie (Pouw, 2020), en die economie is er – of zou er moeten zijn – voor die mensen, voor alle mensen. Er is een groeiende consensus wereldwijd dat er grenzen zijn aan economische groei; meer economische groei is niet altijd beter (Sen, 2001; Raworth 2017; Pouw 2020) en is in veel gevallen zelfs schadelijk voor mens en milieu. De financiële crisis van 2007/8 alsmede de huidige COVID-19 crisis brengen deze nadelen en risico's van het huidige neoliberale economische model gericht op (eindeloze) groei aan de oppervlakte (Pouw, 2020; Trebeck & Williams 2018). Dit model werkt ook ongelijkheid en verspilling van natuurlijke hulpbronnen in de hand, met name op plaatsen in de wereld waar de overheid nalatig of onkundig is en de markt vrij spel geeft. Een nieuw economisch model en bijbehorend narratief zijn daarom nodig om sociaal en economisch beleid te sturen in de richting van welzijn, waarbij economische groei een middel is, maar geen einddoel op zich (Raworth, 2017). Een nieuw economisch model is nodig om de sociale en ecologische grenzen te bewaken. In dit kader zien we voorstellen als 'Welzijnseconomie', '*Donut Economie*', 'Circulaire Economie', 'Ontgroei' en de 'Sociale Handdruk' in verschillende gremia en op meerdere schaalniveaus ontstaan - ook in de stad Amsterdam. Op zoek naar een nieuw economisch model waarin welzijn centraal staat, zien we landen als Finland, Nieuw-Zeeland, Schotland en IJsland pionieren door 'welzijn' tot speerpunt van nationaal beleid te maken en met 'welzijn Budgetten' te werken. Daarnaast zien we diverse stedelijke overheden in de wereld op zoek gaan naar bestuurlijke innovaties om burgers meer zeggenschap te geven over de kwaliteit van leven in de stad. De stem van die burgers is echter niet 'hoorbaar' in de economische indicatoren die standaard gebruikt worden; deze worden veelal 'top-down'

ontwikkeld en kennen geen burgerinspraak. Door toenemende globalisering veranderen mensen en goederenstromen en het dienstenaanbod in de stad. Dit heeft grote gevolgen voor de kwaliteit van leven en de beleving van stedelijke bewoners. UN-Habitat benadrukt in de nieuwe stedelijke beleidsagenda dat "..betekenisvolle integratie van burgers in stedelijke beleidsprocessen nu meer dan ooit gewaardeerd wordt.."(UN-Habitat, 2020: p.1). Binnen Europa tonen steden als Barcelona en Stockholm zich voorlopers op dit gebied. Op buurtniveau zien we in Amsterdam ook nieuwe maatschappijgerichte initiatieven ontstaan (zie Hoofdstuk 3) in het kader van democratisering van de stad. Het is vanuit deze visie dat het Fearless City Amsterdam Programma van de Gemeente Amsterdam in het najaar van 2020 de eerste fase van een onderzoek startte naar de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam.

1.2 Doel onderzoek en hoofdvraag

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen wat de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam is. Deze index zal de verbinding met het nieuwe economische narratief maken en de inbedding in stedelijke bestuurs- en beleidspraktijk moeten maken middels een coherent afwegingskader. De hoofdvraag van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Wat is de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam vanuit een meer duurzaam en inclusief perspectief op de stedelijke economie?

De deelvragen die hierbij horen zijn:

1. Wat zijn bestaande initiatieven op het gebied van alternatieve indicatoren (nationaal en stad Amsterdam) naast het *BNP*, en door wie, waar en hoe worden deze gebruikt? Wat zijn beperkingen binnen deze bestaande initiatieven?
2. Wat zijn de uitdagingen en obstakels om alternatieve indicatoren toe te passen in de dagelijkse bestuurs- en beleidspraktijk?
3. Wat zijn de contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam en hoe kan deze geïntegreerd worden in een multidimensionaal afwegingskader?
4. Hoe zien de vervolgstappen eruit om deze Welzijnsindex te implementeren, waar sluit het bij aan, en wie zouden hierbij een rol moeten spelen?

1.3 Onderzoeksmethodologie

De onderzoeksmethodologie bestaat uit een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden. Voor de beantwoording van deelvragen 1, 2 en 4, vormen interviews met sleutelinformanten binnen de Gemeente Amsterdam de belangrijkste bron van informatie. Zij omvatten stedelijke planners, strategen, beleidsmakers, statistici, onderzoekers en

programmamanagers - een overzicht hiervan staat in Tabel A.1 in de bijlage. Voor de beantwoording van deelvraag 3 consulteren wij voornamelijk de samengestelde dataset van de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS), alsmede de betrokken onderzoekers en dataspecialisten middels interviews.

1.4 Indeling rapport

Dit rapport is als volgt ingedeeld. Hoofdstuk 2 zet alle kernconcepten en definities op een rij. Hoofdstuk 3 vat de bestaande initiatieven op het gebied van alternatieve indicatoren/indexen samen, de dimensies die ze meenemen in hun meting, het gebruik ervan in de stedelijke bestuurs- en beleidspraktijk, en observeert overlapping en welke beperkingen er zijn. Hoofdstuk 4 gaat in op de voorwaarden waaraan een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam zou moeten voldoen - de vorm, dimensies en het schaalniveau. Het bespreekt tevens hoe een dergelijke index ontwikkeld kan worden, apart of in samenhang met bestaande initiatieven, en welke methodiek het meest geschikt is om de index te operationaliseren. In het verlengde van de Welzijnsindex stellen we een mogelijk Welzijn Dashboard voor de stad Amsterdam voor. Hoofdstuk 5 concludeert en blikt vooruit op de vervolgstappen.

Hoofdstuk 2 - Concepten en definities

- BNP: De totale toegevoegde waarde van alle finale goederen en diensten die door een land geproduceerd worden – inclusief nationale productie buiten de landsgrenzen. Dit vormt een veel gebruikte maatstaf voor de welvaart van een land en geldt als een van de belangrijkste saldi in nationale rekeningen waar (economisch) beleid opgestuurd wordt.

- Donut Economie: Een economisch model ontworpen door Kate Raworth en ontstaan vanuit een alternatieve economische denkwijze. Het model plaatst de economie tussen een sociaal fundament en een ecologisch plafond. Het ecologische plafond is gebaseerd op het planetaire grenzen model[2] en het sociaal fundament op de SDGs. Pas als de economie een sociale fundatie bereikt en het ecologische plafond niet overschrijdt begeeft de mensheid zich in een veilige en sociaal rechtvaardige wereld.

- Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs): De duurzame Ontwikkelingsdoelen, ofwel Sustainable Development Goals (SDGs), vormen een mondiale duurzame ontwikkelingsagenda opgesteld door de Verenigde Naties en aangenomen door alle lidstaten van de Verenigde Naties in 2015. De SDGs bestaan uit 17 duurzame ontwikkelingsdoelen met daarin 169 targets om in 2030 bereikt te hebben. De SDGs zijn de opvolgers van de acht Millenniumdoelen die liepen van 2000 tot 2015.

- Monitor Brede Welvaart: De Monitor Brede Welvaart is ontwikkeld door het Centraal Bureau voor Statistiek met als doel ontwikkelingen op het gebied van brede welvaart in kaart te brengen. Dit begrip bevat economische, sociaal-maatschappelijke, en ecologische aspecten van welvaart.

- Multi-criteria analyse (MCA): Een evaluatie methodiek om complexe afwegingen tussen indicatoren die op verschillende onderliggende schalen worden gemeten transparant te maken.

[2] Planetaire grenzen model: set van negen planetaire grenzen waarbinnen de mensheid zich moet blijven ontwikkelen. De planetaire grenzen betreffen: Opwarming van de aarde, verlies van biodiversiteit, stikstof- en fosforkringloop, aantasting van de ozonlaag, oceaanverzuring, waterschaarste, landgebruik, chemische verontreiniging, en concentratie aerosol in de atmosfeer (Rockström, J. et al., 2009).

- Sociale fundering: Zoals gebruikt in het *Donut Economie* Model bestaat de sociale fundering uit 12 dimensies: Voedsel, gezondheid, onderwijs, inkomen en werk, vrede en gerechtigheid, politieke inspraak, sociale gelijkheid, seksegelijkheid, huisvesting, netwerken, energie en water. Deze dimensies zijn afgeleid van de SDGs en gelden als de minimale sociale standaards die ieder mens zou moeten bereiken.

- Trade-offs (of uitruil): Een situatie waarin een afweging wordt gemaakt tussen het opgeven van een kwaliteit of voordeel in ruil voor een andere, hogere kwaliteit of groter voordeel. Bijvoorbeeld tussen sociale gelijkheid en duurzaamheid.

- Welzijn: "Een staat van zijn in relatie tot anderen, waarin menselijke behoeften zijn vervuld, en waarin mensen op zinvolle wijze levensdoelen kunnen nastreven, waarmee een bevredigende kwaliteit van leven bereikt kan worden." (McGregor, 2007). Op analytisch niveau wordt in deze definitie van welzijn onderscheid gemaakt tussen drie dimensies: Materieel, Relationeel, Subjectief.

    - Materieel welzijn: objectief waarneembare uitkomsten die mensen in staat zijn te behalen zoals voeding, behuizing, bezittingen, inkomen, werk, fysieke en gebouwde leefomgeving.

    - Relationeel welzijn: de middelen waarover mensen beschikken en hun relaties tot anderen en hun natuurlijke leefomgeving die hen in staat stellen om hun behoeften en doelen te vervullen, zoals civiele rechten, veiligheid, zelfbeschikking en macht, samenwerking, solidariteit, altruïsme, netwerken, duurzaamheid, en vrijheid.

    - Subjectief welzijn: de betekenissen en waarden die mensen toekennen aan de behoeften en doelen die ze kunnen bereiken en de processen die ze hiertoe doorstaan, zoals (on)tevredenheid, frustratie, intern conflict, (on)zekerheid, geluk, en aspiratie, mentaal welzijn.

- Welzijn Dashboard: Het dashboard geeft informatie over de verschillende dimensies en indicatoren van welzijn, en ontwikkeling daarvan. Een Welzijn Dashboard kan op meerdere schaalniveaus worden ontwikkeld en ingezet als beleidsinstrument.

- Schaalniveaus in data van Amsterdam:

(i) Metropoolregio Amsterdam (MRA): Bestuurlijk samenwerkingsverband van 32 gemeenten in provincies Noord-Holland en Flevoland en de vervoerregio Amsterdam. De MRA is onderverdeeld in:

(ii) Deelregio's: Almere-Lelystad; Amstelland Meerlanden; Amsterdam; Gooi en Vechtstreek; Ijmond; Zaanstreek-Waterland; Zuid-Kennemerland.

(iii) Stad Amsterdam, onderverdeeld in:

(iv) Stadsdelen: Amsterdam heeft zeven stadsdelen (Centrum, Nieuw-West, Noord, Oost, West, Zuid, Zuidoost)

(v) Gebieden: Amsterdam heeft 22 gebieden, die weer onderverdeeld zijn in:

(vi) Wijken: Amsterdam heeft 99 wijken, die weer onderverdeeld zijn in:

(vii) Buurten: Amsterdam heeft 481 buurten

Hoofdstuk 3 - Bestaande Initiatieven

3.1 Inleiding

In de Gemeente Amsterdam zijn meerdere multidimensionale instrumenten beschikbaar die iets zeggen over aspecten van welzijn van burgers. Dit is goed te verklaren vanuit de mondiale trend om 'meer dan economische' indicatoren te gebruiken om (stedelijk) leven te waarderen. Het past echter ook goed bij de ambitie van de huidige coalitie van de Gemeente Amsterdam. Het doel van dit hoofdstuk is beantwoording van deelvragen: *1) Wat zijn bestaande initiatieven op het gebied van alternatieve indicatoren (nationaal en stad Amsterdam) naast het BNP, en door wie, waar en hoe worden deze gebruikt?* Welke beperkingen zijn er binnen deze bestaande initiatieven? en *2) Wat zijn de uitdagingen en obstakels om alternatieve indicatoren toe te passen in de dagelijkse bestuurs- en beleidspraktijk?* Juist om inzicht te kunnen geven hoe Amsterdam 'het doet' is het nu van belang meerdere dimensies te wegen en op verschillende schaalniveaus analyses en uitspraken te kunnen doen. Hieronder beschrijven we de zeven verschillende instrumenten die nu voor Amsterdam bestaan of ontwikkeld worden. Bij ieder instrument beschrijven we welke dimensies opgenomen zijn; op welk schaalniveau data gepresenteerd worden; welke rol het instrument speelt in de beleidspraktijk; en wat de databron is. We eindigen de paragraaf met een analyse van de verschillen, overeenkomsten en mogelijke 'gaps' .

3.2 Beschrijvingen bestaande initiatieven

(i) Economische Verkenningen

De 'Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam' (EVMRA) wordt sinds 2011 gepubliceerd met als doel ondernemingen en overheden een beeld te geven van de economische ontwikkelingen in de Metropoolregio Amsterdam. De EVMRA wordt gebruikt door beleidsmakers, bestuurders en ondernemers bij het ontwikkelen van hun beleids- of bedrijfspositionering. De EVMRA is de opvolger van de Amsterdam Economische Verkenningen die in 1986 voor het eerst gepubliceerd werd.

De EVMRA geeft cijfers weer over recente economische ontwikkelingen en de verwachtingen voor het volgend jaar, op het niveau van de MRA en per deelregio. Dit betreft cijfers over economische groei, werkgelegenheid en werkloosheid, toegevoegde waarde en werkgelegenheid per sector, economische vooruitzichten en dynamiek van bedrijven, en investeringen. Daarnaast wordt er ingezoomd op ontwikkelingen binnen de thema's Bevolking

en Arbeidsmarkt en Economische Structuur en Concurrentiekracht, waarin ieder jaar verschillende onderwerpen worden uitgelicht die op dat moment relevant zijn. Voor het in kaart brengen van de economische ontwikkelingen en verwachtingen wordt hoofdzakelijk data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt. Deze worden waar nodig aangevuld of bewerkt door andere bronnen. Data worden gepubliceerd op het niveau van de MRA en de MRA deelregio's. De EVMRA is gebaseerd op een klassiek perspectief op economie: bedrijvigheid, inkomen, beroepsbevolking en werkgelegenheid. Het geeft dan ook geen inzicht in dimensies die passen bij een bredere visie op economie of op welzijn. De focus op de MRA (en deelregio's daarbinnen) past goed bij de visie dat niet Amsterdam maar de MRA het schaalniveau is om economisch beleid te voeren en economische ontwikkelingen te duiden (i4). Echter, hierdoor en omdat de data vooral vanuit CBS komen is het niet mogelijk om op lagere schaalniveaus economische verkenningen te presenteren en verschillen binnen de MRA te laten zien of daar beleid op te maken (i4). De Economic Board maakt gebruik van deze verkenningen. In conclusie: de EVMRA speelt een rol bij de ontwikkeling van beleid op niveau van MRA (of deelgebieden) dat zich richt op klassieke economische dimensies als werkgelegenheid en bedrijvigheid.

(ii) Staat van de Stad

Bureau OIS publiceert tweejaarlijks de monitor 'Staat van de Stad Amsterdam'. De monitor laat zien hoe de stad er voor staat op verschillende terreinen van leefsituatie en participatie (OIS, 2019). Deze rapportage is opgezet in 2000 en gaf gehoor aan de behoefte om ontwikkelingen in het *sociale* domein voor Amsterdam in kaart te brengen. De Staat van de Stad heeft drie hoofddoelstellingen: verwerven van gestructureerde informatie over sociaal-culturele ontwikkelingen; afstemming tussen verschillende monitoren, dashboards en rapportages; en het monitoren van ontwikkelingen door deze te vergelijken met voorgaande jaren.

De rapportage bevat een zogenoemde Leefsituatie-index die het welzijnsniveau van Amsterdammers in één getal weergeeft. Deze index is ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) om inzicht te geven in individueel welzijn en welvaart. Gegevens worden verzameld middels een enquête die door het OIS onder een gestratificeerde steekproef van volwassen Amsterdammers (18 jaar en ouder). Hierin worden vragen gesteld over 19 subjectieve (perceptie) en objectieve indicatoren verdeeld over acht domeinen: woonsituatie, sociaal-culturele vrijetijdsactiviteiten, sociale participatie, sportbeoefening, vakantiegedrag, bezit van consumptiegoederen, mobiliteit en gezondheid. Voor de berekening van het uiteindelijke indexcijfer worden alle domeinen even zwaar meegerekend. Domeinen als economie en duurzaamheid worden hier expliciet buiten gelaten omdat dit als bronnen gezien worden die invloed hebben op (of beïnvloed worden door) de leefsituatie. Naast de Leefsituatie-index worden in de monitor een aantal primaire participatievormen (onderwijs, arbeid, welvaart) en

sociaal-culturele participatiedomeinen (maatschappelijke participatie, culturele en vrijetijdsparticipatie, politieke participatie) geduid. Ten derde worden een aantal basisvoorwaarden voor en gevolgen van participatie en leefomstandigheden (bevolking en woningmarkt, gezondheid, economie, mobiliteit, duurzaamheid, leefbaarheid en veiligheid) afzonderlijk in kaart gebracht. Deze informatie is voornamelijk gebaseerd op de OIS enquête en is aangevuld met bronnen van onder andere het CBS, de veiligheidsmonitor en de GGD. De Staat van de Stad wordt op stads-, stadsdeel- en gebiedsniveau weergegeven. Daarnaast worden verschillen tussen groepen Amsterdammers (op basis van gender, leeftijd en etniciteit) aangegeven.

De monitor Staat van de Stad representeert het welbevinden van Amsterdammers op basis van de leefsituatie index en primaire participatie, die verbonden worden aan het sociale domein. Andere, economische of duurzaamheid-gerelateerde, indicatoren worden gezien als resultaat van of bijdragend aan participatie of leefsituatie. Inmiddels is de Staat van de Stad is het langst gebruikte instrument van het OIS om naast de klassieke economische manier (bijv. via EVMRA), de staat van de samenleving ook op een alternatieve manier te meten; echter is de verwachting dat de Staat van de Stad zich langs de lijnen van de Stadsdonut en de Monitor Brede Welvaart (MBW) moet gaan ontwikkelen om relevant te blijven (i3).

Hoe de verschillende dimensies met elkaar samenhangen is geen onderdeel van de monitor, maar de verbinding tussen scores op de subdimensies van de leefsituatie-index wel. De Staat van de Stad is goed in staat om over een breed scala aan (sociale) indicatoren te rapporteren maar in beperkte mate de samenhang en verbinding tussen indicatoren en dimensies, nadrukkelijk de economische, te laten zien. Ook worden in de leefsituatie index alle (objectieve en subjectieve) indicatoren gekwantificeerd en even zwaar gewogen waardoor een lokaal perspectief op belangrijk indicatoren om leefsituatie en prioriteringen te duiden niet mogelijk is.

De Staat van de Stad maakt gebruik van verschillende datasets en kan vaak tot op het niveau van gebieden rapporteren. Soms ook op nog lagere schaalniveaus (wijk of buurt) maar op dat niveau zijn veel minder data beschikbaar.

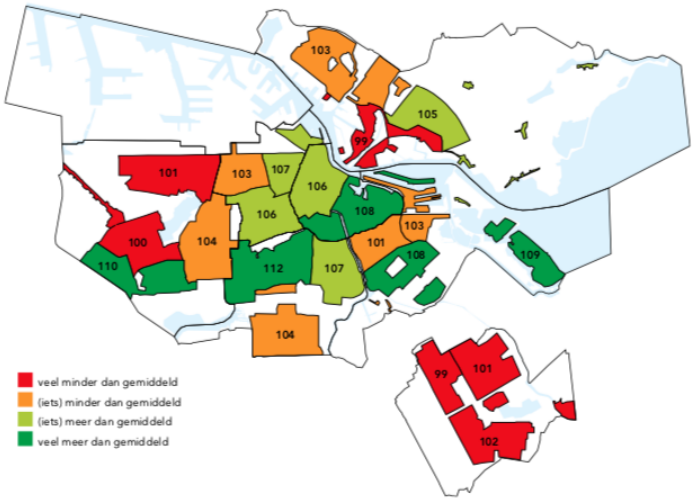

Leefsituatie naar gebieden in indexcijfers, 2018 (Bron: OIS, 2019)

(iii) Monitor Brede Welvaart

In 2017 verzocht het Kabinet, namens de Tweede Kamer, het CBS om een Monitor Brede Welvaart te ontwikkelen. De MBW wordt gebruikt om de politiek en maatschappij inzicht te geven in de brede welvaart in Nederland en om de stand van zaken ten aanzien van de *Duurzame Ontwikkelingsdoelen* weer te geven. De MBW is nu voor drie opeenvolgende jaren samengesteld met ingang van 2018. De MBW wordt op nationaal schaalniveau gemeten en gerapporteerd. Echter, er wordt vanuit CBS gestreefd naar een MBW voor verschillende regio's in heel Nederland uit te brengen, zoals voor Amsterdam.

De MBW is gebaseerd op richtlijnen en aanbevelingen van de Conference of European Statisticians (CES) Recommendations on Measuring Sustainable Development. Het CES-meetsysteem komt voort uit het rapport 'Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress' van Stiglitz, Sen en Fitoussi (2009), die zelf de term 'welzijn' hanteren, en is verder ontwikkeld door verschillende statistische bureaus. De MBW hanteert de volgende definitie van brede welvaart: "Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van die van mensen elders in de wereld" (CBS, 2020: p. 26). Dit impliceert een blik naar buiten toe; wat zich uiteindelijk zou moeten vertalen in het traceren van nationale en internationale goederen en afvalstromen en belasting van milieu.

Er wordt een dashboard gebruikt om de gemeten brede welvaart te rapporteren en de kwaliteit van leven te monitoren. Er wordt dus niet één index gebruikt die alle welvaartsaspecten samenvat, maar juist alle indicatoren. Deze zijn onderverdeeld in drie dimensies en hun onderliggende thema's, en worden in een dashboard gepresenteerd. De op het CES-

meetsysteem gebaseerde dimensies zijn: ‘Hier en nu’, ‘Later’, ‘Elders’. Deze dimensies bevatten verschillende thema’s die zijn vastgesteld op basis van nationale en internationale literatuur en enquêtes waarin burgers is gevraagd welke onderwerpen zij belangrijk vinden voor hun kwaliteit van leven. Hierbij werd ook gekeken naar de mate waarin het huidige welvaart streven in Nederland invloed heeft op de brede welvaart van toekomstige generaties (‘Later’) en van mensen elders in de wereld (‘Elders’). De indicatoren om welvaart in de verschillende thema’s te meten volgen uit een conceptueel raamwerk, ontwikkeld binnen het CES-meetsysteem. Voor de uiteindelijke selectie van de indicatoren zijn validiteit tot het thema (meet de indicator wat het moet meten?), betrouwbaarheid van beschikbare bronnen, volledigheid en internationale vergelijkbaarheid van gegevens en de interne consistentie door de tijd als criteria gebruikt. Zowel de databronnen als meeteenheden verschillen per indicator. Het betreft deels objectieve en deels subjectieve indicatoren met een ratio van subjectieve tot objectieve indicatoren van 11:21. De MBW bevat ook een verslag over de verdeling van brede welvaart in de ‘hier en nu dimensie’ over verschillende bevolkingsgroepen.

Het dashboard laat zien hoe de verschillende indicatoren met elkaar kunnen conflicteren, zodat politici en beleidsmakers hierop kunnen sturen. Echter, het dashboard is niet gekoppeld aan een integraal afwegingskader (i3). De beslisboom ligt bij Economische zaken. Het dashboard impliceert dat in de verdere operationalisering een andere methodiek wordt gebruikt dan de conventionele kosten-baten analyse, die immers alleen een afweging maakt tussen economische indicatoren (meestal gemeten in monetaire eenheden). Echter, het MBW verslag doet hier verder geen voorstellen toe en biedt ook geen inzicht in hoe en welke doelen en indicatoren worden gesteld in de beslisboom van Economische zaken.

Het OIS heeft de MBW toegepast op de Metropoolregio Amsterdam in de vorm van een Monitor Brede Welvaart Metropoolregio Amsterdam (MBW MRA). De MBW MRA gebruikt alleen de ‘hier en nu’ dimensie gemeten door 31 indicatoren verdeeld over 10 thema’s die op sommige punten afwijken van de oorspronkelijke MBW, deels veroorzaakt door het ontbreken van lokale data (i3). De ‘later’ en ‘elders’ dimensie worden niet opgenomen omdat de Gemeente Amsterdam geen data kan halen uit Nationale Rekeningen. De informatiedichtheid op dit schaalniveau is te laag (i4). Ook worden er voor een aantal indicatoren andere bronnen gebruikt die zich specifiek richten op ontwikkelingen in de MRA. Zo meet de MBW MRA wèl inkomens- en vermogensongelijkheid, wat een nuttige toevoeging is omdat het dieper inzicht biedt in de (toenemende) ongelijkheid, maar de MBW van het CBS niet. Verder past OIS wel een scheidingspercentage in de kilo afval per inwoner toe, terwijl het CBS dit niet meet (i4). De ratio van subjectieve tot objectieve indicatoren is 9:31. De MBW MRA wordt gering gebruikt in stedelijk beleid. Geïnterviewde geven daar verschillende verklaringen voor. Allereerst bestaan aanzienlijke verschillen tussen informatie die nodig is voor beleidsvorming en -uitvoering, voor

politiek-bestuurlijke doelstellingen en voor beleidsonderzoek, waardoor veel statistisch materiaal maar beperkt gebruikt wordt (i3). Daarnaast lijkt de MBW MRA niet duidelijk omarmd te worden door en ingebed te zijn in een afdeling, wethouder of beleidsdomein.

Een tweede vertaling van de MBW naar lokaal niveau wordt uitgevoerd door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), samen met het SCP en CPB. Als onderdeel van een verdere verkenning van brede welvaart heeft het PBL samen met Telos een 'Hoe is het leven in jouw regio?' dashboard ontwikkeld als eerste stap naar de monitoring van brede welvaart op regionaal niveau. Dit dashboard geeft inzicht in de kwaliteit van leven op regionaal schaalniveau door middel van drie dimensies, 11 thema's en 48 indicatoren. De dimensies met bijbehorende thema's zijn: Samenleving & Subjectief welzijn (samenleving, subjectief welzijn), Inkomen & Arbeid (economie, inkomen, arbeid, onderwijs), Gezondheid & Leefomgeving (gezondheid, milieu, veiligheid, wonen, toegang voorzieningen). Iedere indicator krijgt een numerieke score die met dezelfde weging worden opgeteld tot een gemiddelde score per thema. Ook voor Amsterdam is deze gemaakt. Het 'Hoe is het leven in jouw regio?' dashboard reflecteert alleen de 'hier en nu'-dimensie van de MBW. De 'Elders' en 'later' dimensie zijn in ontwikkeling in samenwerking met CBS.

De MBW geeft in de vorm van een dashboard inzicht in (de samenhang tussen) uiteenlopende welzijnsindicatoren en kent een heldere theoretische fundering. Op MRA (en lager) niveau is de MBW beperkt (tot (aspecten van) 'hier en nu') en dat heeft nadrukkelijk te maken met de beschikbaarheid van data (en vooral het gebrek daaraan). De MBW geeft de scores op individuele indicatoren, maar kan ook samengestelde cijfers op subdimensies laten zien. Daarbij wordt niet gewogen of gestandaardiseerd.[3] Ambities vanuit CBS (in samenwerking met o.a. PBL) om een regionale vertaling te maken van MBW zijn groot. Aansluiting bij lokale beleidspraktijk is tot nog toe (zeer) beperkt.

(iv) Amsterdam Circulaire Economie

Amsterdam streeft ernaar om in 2030 50% minder nieuwe grondstoffen te gebruiken en in 2050 een 100% circulaire stad zijn. Om vooruitgang naar deze doelen in kaart te brengen zijn de Amsterdam Circulair Monitor en de Stadsdonut voor Amsterdam ontwikkeld. De monitor bestaat uit vijf delen met hun eigen indicatoren: Input, throughput, inzameling overheid, afval industrie

[3] Standaardisering is een methode om indicatoren op verschillende onderliggende schalen beter vergelijkbaar te maken. Ook indicatoren die op een zelfde onderliggende schaal worden gemeten kunnen gestandaardiseerd worden om rekening te houden met (grote) onderliggend everschillen in scores. Hiertoe wordt meestal gestandaardiseerd volgens de Z-score of Min-Max regel.

en het sociaal fundament. Het laatste deel, Sociaal fundament, bevat indicatoren die de voorwaarden zouden moeten scheppen voor een inclusieve samenleving.

De monitor voor Amsterdam Circulair is gebaseerd op de Stadsdonut voor Amsterdam. De Stadsdonut is ontworpen door econome Kate Raworth op basis van haar *Donut Economie* (2017) model waarin economische welvaart gemeten wordt door de realisatie van een sociaal fundament zonder het overschrijden van een ecologisch plafond. De Stadsdonut streeft ernaar antwoord te geven op de vraag: "Hoe kan Amsterdam een thuis zijn waar mensen tot bloei komen, op een florerende plek, en tegelijkertijd het welzijn van alle mensen en de gezondheid van de aarde respecteren?" (DEAL, 2020 : p. 5). De Stadsdonut geeft inzicht in deze vraag door het meten van variabelen die zijn verdeeld in vier perspectieven: Sociaal, Ecologisch, Lokaal en Mondiaal. De perspectieven zijn gebaseerd op doelstellingen van de stad om binnen de *sociale fundering* en het ecologische plafond van de Donut te blijven, zowel op stads- als op mondiaal niveau. De Stadsdonut is nog in ontwikkeling en mede daardoor nog niet volledig zichtbaar voor iedereen (i9). Een grote uitdaging ligt in de keuze van indicatoren voor de Stadsdonut, nadrukkelijk die binnen het sociale fundament; indicatoren worden al snel abstract voor gebruikers of er zijn geen data aan te koppelen (i3). De Stadsdonut omvat geen gegevens op lagere schaalniveaus (i1).

In de ontwikkeling van de Stadsdonut wordt een zogenaamd stadsportret gemaakt. Op basis van data en statistieken, aangeleverd door gemeentelijke instanties, geeft dit portret een momentopname van het stadsleven en de gevolgen hiervan voor de doelstellingen (rondom Amsterdam circulair) te schetsen. Het Sociale Fundament binnen het stadsportret en de Stadsdonut meet het welzijn van Amsterdammers op vier terreinen: Gezond (gezondheid, huisvesting, water, voedsel), Handelingsvaardig (werk, inkomen, onderwijs, energie), Verbonden (Connectiviteit, gemeenschap, mobiliteit, cultuur), en Zelfstandig (vrede & gerechtigheid, sociale rechtvaardigheid, politieke zeggenschap, gelijkwaardigheid en diversiteit). Deze indicatoren zijn deductief: het framework is gemaakt en toegepast op de stad (i8). In zeven Amsterdamse wijken hebben gemeenteambtenaren gesprekken met inwoners gevoerd over hun visies en prioriteiten om inzicht te krijgen in hun belevingswereld. De inzichten uit deze gesprekken zijn verwerkt in het stadsportret voor Amsterdam. Deze stadsportretten worden nog verder uitgewerkt.

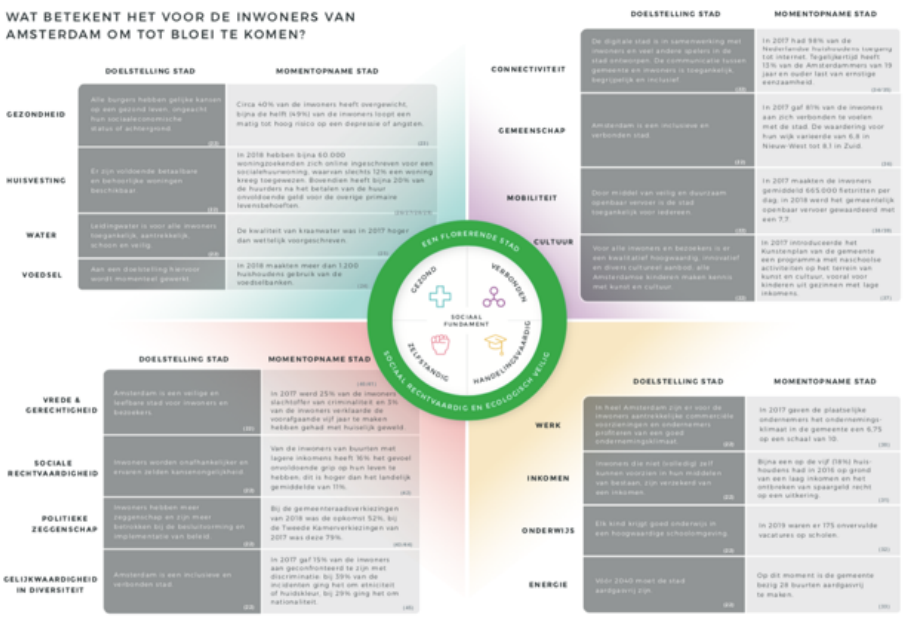

Sociale perspectief van de Stadsdonut (Bron: DEAL, 2020)

De aandacht voor de Circulaire Economie monitor en de Stadsdonut is groot. De aanpak genereert aanzienlijke media-aandacht, en wordt door wethouder van Doornik sterk gepromoot. Om economisch welvaren te koppelen aan een sociaal fundament en aan ecologische grenzen vraagt de Stadsdonut beschikbaarheid van data over meerdere dimensies, die onderling aan elkaar verbonden worden en aansluiten bij heldere doelstellingen. De Stadsdonut krijgt momenteel echter vooral signatuur binnen Ruimte en Duurzaamheid (i8), en onder de overkoepelende Chief Technology Office (CTO) verantwoordelijk voor innovatiebeleid binnen de gehele Gemeente. Als gevolg daarvan is met name het sociale fundament nog beperkt ontwikkeld. De Stadsdonut wordt ontwikkeld voor de stad en niet voor lagere schaalniveaus.

(v) MAEX

De Social Handprint is een initiatief van de MAEX (de 'maatschappelijke AEX'), een Nederlands platform dat het creëren, meten en managen van maatschappelijke impact ondersteunt. De Social Handprint is een van hun instrumenten om de maatschappelijke impact van initiatieven en sociale ondernemingen te meten. De handprint wordt onder andere gebruikt door initiatieven en sociale ondernemingen in hun financieringsaanvragen, door beleidsmakers om initiatieven te identificeren die passen bij hun beleid (er is bijvoorbeeld een Social Handprint gemaakt voor de gemeente Delft), of door bedrijven die inhoud willen geven aan een maatschappelijk verantwoord ondernemen strategie. De *Duurzame Ontwikkelingsdoelen* (SDG's) zijn als raamwerk gebruikt voor het ontwikkelen van de Social Handprint. Bovendien visualiseert de Social Handprint voor elke activiteit van een initiatief of sociale onderneming met welke SDG ze

verband houden en in welke mate. Zo is er voor SDG#1 Geen Armoede een Factsheet voor de stad Amsterdam ontwikkeld[4] (2020) die laat zien welke maatschappelijke initiatieven bijdragen aan armoedereductie onder huishoudens (i7).

De Social Handprint meet de impact van initiatieven en sociale ondernemingen door middel van zowel kwalitatieve als kwantitatieve data. Gegevens worden verzameld uit enquêtes die vragen bevatten over bijna alle activiteiten van een initiatief of sociale ondernemingen en over de intensiteit van deze activiteiten, wat het bereik is of wat de resultaten zijn. De initiatieven en sociale ondernemingen beslissen zelf welke activiteiten relevant zijn om over te rapporteren en op welk niveau. Als antwoorden in absolute getallen worden gegeven, bijv. het gewicht van gerecyclede stoffen in een jaar, dan wordt deze waarde omgezet in een financiële waarde die de positieve maatschappelijke impact uitdrukt. Dit gebeurt op basis van verschillende externe bronnen, zoals wetenschappelijke artikelen en beleidsrapporten. Veel van deze bronnen kennen al een financiële waarde toe aan een activiteit, maar soms moet de waarde zelf door MAEX worden berekend. De berekening van financiële waarden kan worden ingedeeld in drie categorieën: maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA), kostprijs en proxy waarden (een benadering). Prioriteit wordt gegeven aan MKBA-waarden, maar wanneer deze niet beschikbaar is wordt de kostprijs van een activiteit gehanteerd of wordt een proxy waarde bepaald op basis van een gelijkaardige activiteit. Indien er grote verschillen zijn tussen de activiteiten beschreven in de externe bronnen en de daadwerkelijke activiteiten die door de initiatieven worden ondernomen (bijv. bij een verschil in duur of kwaliteit), hanteert de MAEX een effectiviteitsfactor. Dit houdt in dat de financiële waarde van een externe bron wordt vermenigvuldigd met een speciale factor die eventuele verschillen compenseert. Deze berekeningen worden meestal gedaan met vaste percentages: 100%, 50%, 25%, 10% en 5%.

Nadat elke activiteit is gemonetariseerd, worden alle waarden samengevoegd tot één financiële waarde. Deze financiële waarde wordt gebruikt om de minimale positieve impact uit te drukken die voortvloeit uit de activiteiten van de initiatieven en sociale ondernemingen. De MAEX beperkt zich tot het meten van de directe (primaire) en eerstvolgende directe (secundaire) effecten van de activiteiten (i7). Het berekent derhalve niet wat de eventuele negatieve impact zou kunnen zijn.

[4] Eenzelfde Factsheet is ook voor de stad Den Haag ontwikkeld.

Voorbeeld van een Social Handprint (Bron: MAEX, n.d.)

(vi) Ontwikkelbuurten

Samen met stadsdeelbestuurders voert het college van burgemeester en wethouders sinds 2017 in Amsterdamse gebieden en buurten een bestuursopdracht uit genaamd 'Ontwikkelbuurten'. Dit betreft 32 buurten in de gebieden Nieuw West, Zuidoost en Noord, waarbij op basis van sociaaleconomische en fysieke indicatoren geïdentificeerd is dat deze buurten de meeste (maatschappelijke) investeringen en structurele verbeteringen nodig hebben. Deze verbeteringen vinden plaats in het ruimtelijke, sociale, economische en veiligheidsdomein. In samenwerking met bewoners, woningcorporaties en overige betrokkenen wordt er gewerkt aan de gebouwde fysieke omgeving en openbare ruimte, renovaties van woningen en nieuwbouw (incl. aardgasvrij) en doorontwikkeling van het sociaal domein. Een van de uitgangspunten van Ontwikkelbuurten is dat de aanpak samen met de buurtbewoners bepaald wordt. Om dit te verwezenlijken hebben bewoners met maatschappelijke partners een participatieplan opgesteld en is Ontwikkelbuurten aangesloten bij het stedelijk programma Democratisering.
Om effecten en trends in kaart te brengen en te monitoren of de Ontwikkelbuurten huidige status ontgroeid zijn, is er op dit moment een monitor Ontwikkelbuurten in ontwikkeling. De monitor is verbonden met ander monitoren in de stad, zoals Wonen in Amsterdam.

(vii) MRA monitor (in ontwikkeling)

Momenteel is de MRA monitor in ontwikkeling. Deze heeft een relatie met de Staat van de Stad en moet meer inzicht geven in hoe het gaat met bewoners van de MRA (in plaats van met de economie van de MRA). De MRA monitor zou moeten aansluiten op de MRA-agenda (MRA Bureau, 2020). Deze MRA agenda heeft als doel een Toekomstbestendige en Evenwichtige Metropool te realiseren op basis van principes als energietransitie, circulaire economie,

klimaatadaptatie, biodiversiteit, kansengelijkheid, en tegengaan ruimtelijke ongelijkheid. Duurzaamheid en sociale inclusie zijn dan de belangrijkste thema's (i5). Er zijn 4 bestuursopdrachten geformuleerd waarvan er drie direct op het realiseren van de doelen betrekking hebben: een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA-economie; bouwen voor de woningbehoefte en met groei de leefkwaliteit van het geheel versterken; en vaart maken met het metropolitaans mobiliteitssysteem (MRA, 2020). Momenteel worden de onderwerpen en de meetbaarheid uitgedacht waarbij thema's als leefbaarheid, kwaliteit van wijken (veiligheidsmonitor, ontwikkeling wijk, etc.), kwaliteit van landschappen en biodiversiteit (omgevingskwaliteit, geluidshinder, aanbod voorzieningen etc.) benoemd worden (i5). De gedachte is om de monitor zoveel mogelijk uit bestaande data op te bouwen maar wel de ontbrekende data te benoemen. Omdat het gaat om een MRA-brede monitor gaat het nadrukkelijk om data die ter beschikking zijn of komen in de andere gemeenten van de MRA.

(viii) Vergelijking

Het bovenstaande overzicht laat zien dat er in Amsterdam meerdere multidimensionale instrumenten bestaan die inzicht geven in 'hoe het met Amsterdam(mers) gaat'. Zoals Tabel 1 laat zien zijn er aanzienlijk overeenkomsten en verschillen tussen de instrumenten en programma's. Buiten de Economische Verkenning, kijken alle instrumenten naar aspecten als participatie, gezondheid, wonen en kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Ook kwaliteit van milieu komt bij meerdere van deze instrumenten naar voren. De gekozen dimensies en indicatoren zijn - met uitzondering van de Social Handprint - een gevolg van een vooraf ontwikkeld instrument. Dat instrument is gebaseerd op wetenschappelijke frameworks (*Donut Economie* bijvoorbeeld, of *Monitor Brede Welvaart*) of beleidsvoorkeuren op gemeentelijk (Staat van de Stad) of regionaal niveau (MRA monitor). De vertaling van de *Monitor Brede Welvaart* naar MRA-niveau is gevormd door de beschikbaarheid van vergelijkbare data binnen die verschillende regio's (i5).

Data voor de instrumenten worden hoofdzakelijke via enquêtes (Staat van de Stad) of breed beschikbare macrocijfers (EVMRA) verzameld. Open interviews of focus groep discussies spelen nauwelijks een rol (maar bijvoorbeeld wel in het Stadsportret). Alhoewel de enquêtes voornamelijk objectieve informatie verzamelen, worden soms ook subjectieve waarderingen meegenomen die gekwantificeerd worden. Weging van de verschillende indicatoren vind soms wel, soms niet plaats en standaardisering blijft achterwege. Het gaat dan om waardering van deelgebieden van het instrument (veiligheid, gezondheid bijvoorbeeld) maar niet om hun algemene welzijn of kwaliteit van leven of over factoren die dat sterk beïnvloeden.

Er bestaan grote verschillen in schaalniveaus waarop data gepresenteerd worden. Instrumenten die afhankelijk zijn van landelijke (CBS-) data (EVMRA/ *Monitor Brede Welvaart*) zijn alleen op stedelijk of hoger niveau beschikbaar. Dat komt (mede) omdat CBS data niet op buurtniveau

beschikbaar zijn (i3, i5). De Stadsdonut wordt vooralsnog alleen op gemeentelijk niveau ontwikkeld. Het is de ambitie dat die ook op sub-stedelijk niveau een plek krijgt, voornamelijk middels het Stadsportret(i8). De 'Staat van de Stad' presenteert tot op het niveau van gebieden (niet wijken/buurten).

De EVMRA, Stadsdonut, en Social Handprint zijn sterk gericht op het informeren van beleidsmakers over de stand van zaken op afgebakende beleidsterreinen. Ook de Ontwikkel Buurtenmonitor heeft die ambitie. Deze indicatoren/instrumenten zijn dus niet integraal. Daarentegen, heeft de MBW MRA wel een bredere, meer overkoepelende ambitie. Echter, in de praktijk wordt de MBW MRA heel beperkt gebruikt (i3) (of 'aangeklikt', i6). De Staat van de Stad heeft een duidelijke monitorfunctie, op de verschillende deelgebieden van sociaal welzijn.

Tabel 1: Overzicht instrumenten en programma's

Initiatief	**Dimensies / Thema's**	**Schaalniveau**	**Doel / Functie**
Economische verkenningen	Bevolking en Arbeidsmarkt, Economische Structuur en Concurrentiekracht	Metropoolregio Amsterdam, deelregio	Geeft beleidsmakers en ondernemers inzicht in economische ontwikkelingen en vooruitzichten
Staat van de Stad	Primaire -participatievormen (Onderwijs, Arbeid, Welvaart), Sociaal-culturele participatiedomeinen (Maatschappelijke participatie, Culturele en vrijetijdsparticipatie, Politieke participatie), Leefomstandigheden (Bevolking en woningmarkt, Gezondheid, Economie, Mobiliteit, Duurzaamheid, Leefbaarheid en veiligheid)	Stad, stadsdeel en gebied	Verslag over participatie en leefsituatie van inwoners. Hiermee worden ontwikkelingen in het Sociale domein van Amsterdam gemonitord
Stadsdonut	Sociaal (Gezond, verbonden, zelfstandig, handelingsvaardig), Ecologisch (Lucht, water,	Stad	Instrument om vooruitgang op sociale en ecologische stadsdoelen te monitoren. Valt binnen de beleidsstrategie om

	grond), in relatie tot Lokaal en Mondiaal niveau		Amsterdam 100% circulair te maken in 2050.
Monitor Brede Welvaart	Hier en Nu (Welzijn, materiële welvaart, gezondheid, Arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid, milieu), Later (Economisch-, menselijk-, natuurlijk-, sociaal kapitaal, Elders (Handel & hulp, milieu & grondstoffen)	Nationaal, regio (beperkt), stad (beperkt)	Dashboard om de ontwikkeling van economische, sociale en ecologische aspecten van brede welvaart te monitoren. Geeft in theorie sturing aan landelijk, regionaal en stadsbeleid
MAEX	Financiële waarde van sociale impact, bijdragen SDG's	Maatschappelijk initiatieven, stad	Instrument voor het meten van impact van maatschappelijke initiatieven en ondernemingen. Gebruikt in beleidsplannen, financieringsaanvragen en MVO strategieën
Ontwikkelbuurten	Ruimte, sociaal, economie en veiligheid	Buurt	Bestuursopdracht om samen met inwoners en woningcorporaties 32 buurten te verbeteren op ruimtelijk, sociaal, economisch en veiligheidsgebied
Monitor MRA	in ontwikkeling maar inclusief: leefbaarheid, Kwaliteit van wijken, kwaliteit van landschappen en biodiversiteit	MRA	Gekoppeld aan de MRA-Agenda: een Toekomstbestendige en Evenwichtige Metropool

3.3 Analyse en conclusie

De geïnterviewden is gevraagd of en welke potentiële meerwaarde een Amsterdamse Welzijnsindex zou kunnen hebben, en welke aandachtspunten daarbij gelden. Meerdere geïnterviewden benadrukten het belang van het kiezen van 'relevante' indicatoren en dimensies. Allereerst relevant voor beleidsmakers in de zin dat ze aansluiten bij, voor de gemeentelijke afdeling die er mee geacht wordt te gaan werken, belangrijke beleidsvragen. Instrumenten die cijfers opleveren die lastig te interpreteren zijn of relevante indicatoren achterwege laten, hebben minder kans van slagen (i3, i6). Een grote complexiteit is daarbij dat beleidsdomeinen binnen Amsterdam afgesloten silo's zijn. Dit bemoeilijkt de inbedding van een instrument in

meerdere silo's. Als voorbeeld wordt hier genoemd de Stadsdonut die relevantie heeft voor alle beleidsdomeinen maar vooralsnog vooral ontwikkeld is binnen Ruimte en Duurzaamheid (i8). Instrumenten die over meerdere silo's heen gaan hebben ook baat bij een zogenaamd afwegingskader dat de effecten van een interventie op anderen laten zien. Operationalisering zou dan moeten plaatsvinden via een gedeelde methodiek, in plaats van een conventionele kosten-baten analyse in het ene domein en een MKBA in het andere domein (zie verder Hoofdstuk 4). Daarnaast gaat 'relevant' over betekenisvol zijn, omdat ze aansluiten bij de 'leefwereld' van bewoners (i3) of aansluiten bij doelstelling waar Amsterdammers daadwerkelijk iets van merken (i3). Juist in het vinden van goede indicatoren op wijk- en buurtniveau ligt een mogelijke meerwaarde van een *Welzijn Dashboard*. Het ontbreekt nu aan indicatoren op lokaal niveau die betekenisvol zijn voor bewoners en voor (lokale) beleidsmedewerkers zonder dat ze essentialistisch werken (i3,i6, i8).

Niet alleen de data maar ook de wijze van presentatie is van belang. Meerdere geïnterviewden benoemden het belang van het zichtbaar zijn van de afzonderlijke dimensies of indicatoren in plaats van die te verstoppen in één al dan niet gewogen eindcijfer. Een 'dashboard' is dan ook te prefereren boven een index. Terwijl bestuurders houden van een index die een score van een stad in een cijfer vertaalt, hebben beleidsmakers behoefte aan informatie over deelcomponenten en willen onderzoekers zoveel mogelijk detail. "Idealiter wil je een index die een cijfer kan zijn maar wel de deelcomponenten laat zien" (i5). Bovendien zou ruimte gegeven kunnen worden aan het verschillend wegen en standaardiseren van deelcomponenten om zo lokale perspectieven of beleidsdoelstellingen mee te kunnen nemen.

Ten slotte werd uitdrukkelijk de meerwaarde gezien van een instrument waarin indicatoren inhoudelijk met elkaar verbonden zijn en zo aanleiding geven tot een afwegingskader (i3, i4, i5, i6, i8). Het gaat dan niet alleen om een technisch afwegingskader, maar ook duidelijk om inzicht in de redenaties achter afwegingen zijn die mogelijkheden geeft om een debat los te maken over de staat van welzijn in Amsterdam (i3).

Zoals gesteld kent Amsterdam meerdere instrumenten die (deels) overlappen en deels verschillend zijn in de wijze waarop ze aspecten van welvaart en welzijn in Amsterdam meten. Nieuwe initiatieven worden vaak binnen één gemeentelijk domein ontwikkeld en het blijkt erg complex om relevantie in andere domeinen te realiseren en instrumenten breed ingebed te krijgen. Het bestaan van meerdere instrumenten is een bevestiging van de behoefte in Amsterdam aan brede set indicatoren die inzicht geven in 'hoe het gaat met Amsterdam en Amsterdammers'. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om een samengesteld 'rapportcijfer' maar om inzicht in de deelgebieden van zo een index of dashboard. Ook is er behoefte aan een uitgebreid afwegingskader dat niet alleen de relatie tussen verschillende indicatoren laat zien en

deze inhoudelijk met elkaar verbindt, maar ook aan beleidsdoelstellingen kan relateren. Tenslotte bestaat behoefte aan goede, betekenisvolle indicatoren op wijk- en buurtniveau en voldoende data op dat niveau om zinvol inzicht te geven. Van de in dit hoofdstuk beschreven monitoren en instrumenten hebben de (lokale uitwerking van de) MBW en de Stadsdonut veel potentie om inzicht te geven in het *welzijn* van Amsterdammers maar hebben beiden op verschillende van bovenstaande punten beperkingen. Mogelijkheden voor een succesvol *Welzijn dashboard* liggen dan ook vooral op wijk- en buurtniveau (het zoeken naar betekenisvolle, lokaal gedragen indicatoren), en door het verder ontwikkelen van inhoudelijk afwegingskader gekoppeld aan lokale doelstellingen.

Hoofdstuk 4 - Naar een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam

4.1 Inleiding

Uit bovenstaande analyse blijkt dat er door verschillende betrokkenen binnen de Gemeente Amsterdam wordt aangegeven dat er ruimte is voor een aanvullend instrument dat meer inzicht geeft in het *welzijn* van de mensen in de stad. Dit instrument zou niet top-down, maar democratisch moeten zijn. Het doel van dit hoofdstuk is beantwoording van deelvraag *3) Wat zijn de contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam en hoe kan deze geïntegreerd worden in een multidimensionaal afwegingskader?* Ter beantwoording van deze vraag bespreken we achtereenvolgens de inbedding van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam in een nieuw economisch narratief (4.2), de voorwaarden die aan een dergelijke index gesteld worden om deze te kunnen operationaliseren (4.3), de eerste contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam (4.4), de meerwaarde van een *Welzijn Dashboard* op lager schaalniveau (4.5) en trekken we een voorlopige conclusie over de haalbaarheid en reikwijdte van een Welzijnsindex (4.6).

4.2 Naar een nieuw economisch narratief voor de stad Amsterdam

In het neoliberale denken staat de mens als rationeel calculerend wezen model voor de economische actor. Maximale sociale welvaart wordt vanuit deze veronderstelling bereikt wanneer iedere economische actor zijn/haar eigen nut maximaliseert. Dit mensbeeld wordt in Welzijnseconomie vervangen door de mens als sociaal wezen die in relatie tot zijn/haar leefomgeving staat, denkt en handelt. Ondanks de vele onderlinge verschillen tussen mensen en bevolkingsgroepen in de stad, hebben zij als gemeenschappelijke noemer hun streven naar *welzijn*, voor henzelf, hun naasten en/of hun leefomgeving, voor nu en toekomstige generaties (zie Figuur 1).

Figuur 1: Het continue streven naar optimalisatie van welzijn

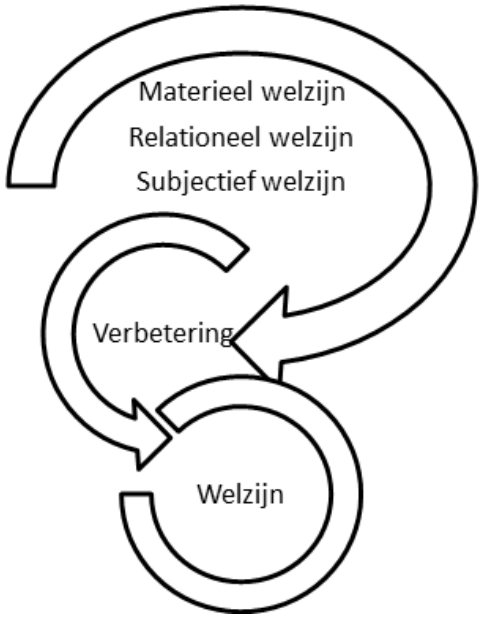

Bron: Pouw (2020: p. 46)

Reeds voor de financiële crisis van 2007/8 en de huidige COVID-19 pandemie, zijn er op stedelijk niveau al verschillende initiatieven die duiden op een transformatie naar meer inclusief en duurzaam beleid. Deze worden nu versterkt door de recente crises en de toename in ongelijkheid. Dit blijkt uit de ambities van de huidige coalitie, alsmede de alternatieve indicatoren die ontwikkeld zijn (Hoofdstuk 3). Een nieuw economisch narratief voor de stad Amsterdam kan al deze componenten samenbrengen tot één geheel en met inspraak van burgers: een stedelijke economie waarin niet economische groei of maximalisatie van individueel nut centraal staat en niet alle aandacht uitgaat naar top en middeninkomens, maar naar optimalisatie van *welzijn*, participatie en duurzaamheid voor en door alle burgers en het tegengaan van structurele ongelijkheden. Het aannemen van een dergelijke visie op beleidsniveau, zou strategisch zijn omdat het tot meer coherentie in sociaal economisch en duurzaamheidsbeleid kan leiden (i9). Dit vereist een gemeenschappelijk afwegingskader waarin *trade-offs* in beleidskeuzes transparant gemaakt kunnen worden. Een dergelijk afwegingskader maakt inzichtelijk wiens *welzijn* wel/niet wordt beïnvloed, en hoe de relatie is tussen verschillende dimensies en indicatoren: in termen van *materiële* waarden (MW) (e.g. werkgelegenheid, leefomgeving, gezondheid, scholing, wonen), *relationele* waarden (RW) (toegang tot markten, sociale netwerken, hulpinstanties), en hoe dit *subjectief* gewaardeerd (SW) wordt door burgers en gemeenschappen). Dit afwegingskader wijkt af van het bestaande

neoklassieke economische kader[5], wat alleen naar materiële welvaart kijkt en individuen (als onderdeel van huishoudens), sociale groepen en gemeenschappen en de natuur niet als bron van goederen en diensten uitruil zien. In Tabel 2 is een generiek afwegingskader opgenomen die de verschillende ontvangsten en bijdragen van economische actoren in de drie dimensies van *welzijn* abstract analytisch inzichtelijk maakt. In de toepassing zal concrete invulling van deze drie dimensies van *welzijn* nodig zijn.

5 Dit kader staat bekend als het Social Accounting Matrix (SAM) en meet de monetaire waarde van alle hulpbronnen, goederen en diensten tussen (categorieën van) economische actoren in een gedesaggregeerde nationale rekening.

Tabel 2: Voorbeeld van een generiek afwegingskader

Van: *Allocatie* Aan:	Individuen (I)	Huishoudens (H)	Sociale groepen en gemeenschap-pen (C)	Firma's en bedrijven (F)	Overheid (G)	Rest van de wereld (W)	Natuur (N)	Totaal ontvangen
Individuen (I)	*Verschillen tussen individuen*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van individuen
Huishoudens (H)	MW: +/- RM: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen huishoudens*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van huishoudens
Sociale groepen en gemeenschappen (C)	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen sociale groepen/ gemeenschappen*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van sociale groepen en gemeenschappen
Firma's en bedrijven (F)	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen firma's en bedrijven*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van firma's en bedrijven
Overheid (G)	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen (sub)-overheden*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van overheid
Rest van de wereld (W)	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen landen*	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	Welzijn van rest van de wereld
Natuur (N)	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	MW: +/- RW: +/- SW: +/-	*Verschillen tussen natuurlijke hulpbronnen en ruimtes*	Welzijn van de natuur
Totaal bijgedragen	Welzijn van individuen	Welzijn van huishoudens	Welzijn van sociale groepen en gemeenschappen	Welzijn van firma's en bedrijven	Welzijn van overheid	Welzijn rest van de wereld	Welzijn van natuur	WELZIJN

De rijen aggregeren de totale 'ontvangsten' in *materieel*, *relationeel* en *subjectief welzijn* voor de verschillende economische actoren van andere actoren; de kolommen aggregeren de totale 'bijdragen' die deze zelfde economische actoren doen aan het *welzijn* van andere actoren in termen van *materieel*, *relationeel* en *subjectief welzijn*. Bijvoorbeeld, de publieke groenvoorzieningen in de stad (van overheid) dragen bij aan het *relationele* en *subjectieve welzijn* van individuele burgers en huishoudens (kolom 5, rij 1 en 2). Ondernemers (van firma's) dragen bij aan werkgelegenheid van individuele burgers (kolom 4, rij 1) en aan een economische activiteit en een netwerk van ondernemers in de stad (kolom 4, rij 4). Andersom, belasten huishoudens de natuur met hun afval (rij 2, kolom 7) en geven zij wel/geen goodwill aan firma's in de stad (rij 2, kolom 4). Op de diagonaal van dit afwegingskader worden de verschillen tussen economische actoren transparant gemaakt, en is ongelijkheids analyse vooraf mogelijk in het uitdenken van verschillende ontwikkelingsscenario's voor de stad. Doordat er naar objectieve (monetair en niet-monetair) en subjectieve indicatoren tegelijkertijd wordt gekeken, beperkt de economische analyse zich niet alleen tot een conventionele kosten-baten analyse, maar worden ook maatschappelijke en milieu kosten en baten in de afweging meegenomen.

Dit alles tezamen geeft inzicht in de totale mate aan *welzijn* in een samenleving; hetgeen we in drie dimensies van *welzijn* kunnen meten en monitoren. Binnen een breder geformuleerd afwegingskader kunnen alle drie de dimensies in beeld gebracht en geanalyseerd worden. Zo kan de sociale impact (*relationeel welzijn*) alsmede de burger percepties van het uitbreiden van groenvoorzieningen in bepaalde wijken van de stad in kaart worden gebracht, bij het maken van beleidsafwegingen. Met een dergelijk afwegingskader kan de impact van een bepaald beleidsinstrument op basis van zowel objectieve en subjectieve *welzijn* data geïntegreerd gemeten en gemonitord worden over de tijd heen. Burgers hebben op deze manier kans, door middel van het aangeven van prioriteringen op de verschillende doelen en indicatoren, hun stem te laten horen.

4.3 Voorwaarden aan een Welzijnsindex

Een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam zou volgens alle betrokkenen iets moeten toevoegen aan wat er al is, dan wel in ontwikkeling is. Vanuit de rapport analyse en vanuit inbedding in een duurzaam en inclusief perspectief op economie en multidimensionaal afwegingskader, destilleren wij de volgende vier voorwaarden waar een stedelijke Welzijnsindex aan zou moeten voldoen om deze meerwaarde te creëren:

(i) is complementair aan bestaande sociale en economische indicatoren;

(ii) is opgesteld vanuit een geïntegreerd perspectief, hetgeen betekent dat de *materiële*, *relationele* en *subjectieve* indicatoren inhoudelijk en aan beleidsdoelen gekoppeld zijn;

(iii) is democratisch van aard doordat het ruimte biedt aan subjectieve perceptie en beleving; en

(iv) maakt integraal onderdeel uit van een afwegingskader waarin *trade-offs* tussen de verschillende dimensies en indicatoren transparant gemaakt kunnen worden volgens een gedeelde methodiek.

Voor de operationalisering van een dergelijke multidimensionale Welzijnsindex is het van belang dat binnen de verschillende beleidsdomeinen met eenzelfde methodiek naar de verschillende afwegingen wordt gekeken. Op dit moment stellen wij vast dat dit per domein en initiatief binnen de Gemeente Amsterdam verschilt (zie Hoofdstuk 3). Zo maakt het ene domein van traditionele kosten-baten analyse, op grond van economische (monetaire) indicatoren alleen, en is er sprake van MKBA is een ander domein of initiatief. Bovendien, gaan de verschillende domeinen en initiatieven niet uit van een gedeelde beslisboom. Op deze manier komen verschillende beleidsevaluaties en aanbevelingen tot stand die met elkaar kunnen conflicteren. Economische vooruitgang op één deelgebied kan op deze manier tot nadelige gevolgen voor het welzijn van sociale minima leiden.

4.4 Contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam (WIA)

Op basis van de vier gestelde voorwaarden (sectie 4.3) waaraan een Welzijnsindex zou moeten voldoen, zijn de volgende twee vragen (i) hoe een dergelijke index ervoor Amsterdam uit zou moeten zien, (ii) op welk schaalniveau deze berekend zou moeten worden? en, (iii) met welke methodiek deze geoperationaliseerd zou moeten worden? Vanuit het multidimensionale en geïntegreerde perspectief zoals hierboven beschreven, is het van belang dat de indicatoren binnen de drie dimensies van *welzijn* gekoppeld zijn, een verbinding hebben naar beleid en de beleving van burgers. Dat betekent dat wanneer ervoor wordt gekozen om een indicator van *materieel welzijn* op te nemen, we inhoudelijke koppelingen kunnen maken naar indicatoren die ook iets zeggen over deze indicator in *relationele* en in *subjectieve* zin. Hieronder werken we drie voorbeelden uit. Een eerste voorbeeld hiervan is het thema werkgelegenheid en inkomen in de stad. In de *materiële* dimensie van *welzijn* kunnen we dan kiezen voor ‘inkomen’, hetgeen gekoppeld kan worden aan ‘inkomensongelijkheid’ in de *relationele* dimensie en ‘toereikendheid van inkomen’ (of bijvoorbeeld ‘ervaren schuldenlast’) in de *subjectieve* dimensie van *welzijn* (zie Figuur 2). Waar condities voor werkgelegenheid en dus inkomensverwerving (zoals vestigingsklimaat) binnen de Gemeente vallen onder het economische domein, vallen zaken als inkomensongelijkheid en toereikendheid of schuldenlast vaak onder het sociale domein. Door

met een gekoppelde indicator te werken is deze component van de Welzijnsindex in brede zin relevant voor de verschillende beleidsdomeinen. Tevens geeft de indicator stem aan de beleving/perceptie van burgers zelf.

Figuur 2: Voorbeeld van een gekoppelde indicator in drie dimensies van welzijn

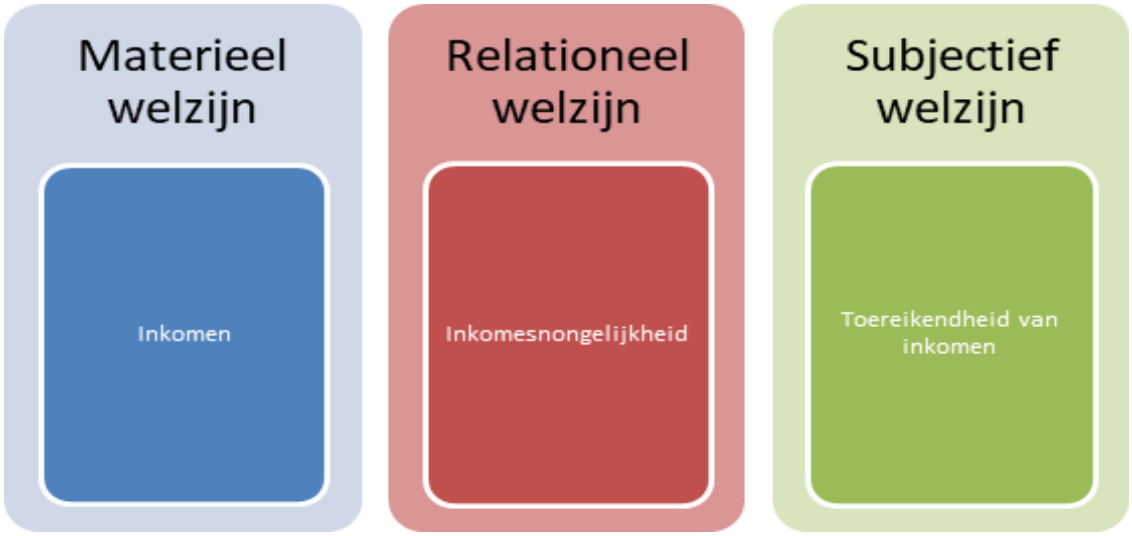

Een tweede voorbeeld is groenbeleving in de stad. Hierbij zou 'oppervlakte groengebied' als mogelijke indicator van *materieel welzijn* gebruikt kunnen worden, met hieraan gekoppeld 'vrijetijdsbesteding in groengebied' en 'kwaliteit van groengebied' als indicator van *subjectief welzijn*. De eerste en laatste indicator vallen onder het cluster Ruimte en Economie, en de tweede onder het Sociale domein. Deze tweede gekoppelde indicator is toegevoegd aan de inkomensindicator uit het eerste voorbeeld, waardoor in Figuur 3 een samengestelde index begint te ontstaan.

Figuur 3: Voorbeeld van twee gekoppelde indicatoren in drie dimensies van welzijn

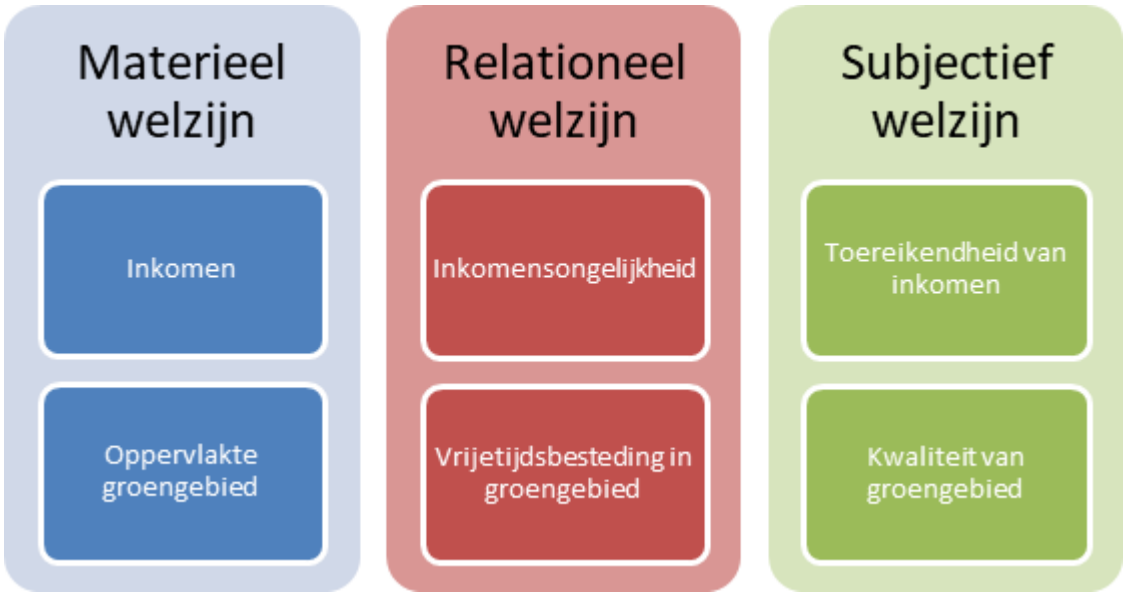

Een derde voorbeeld betreft het thema wonen in de stad. Als *materiële* indicator kan bijvoorbeeld gekozen worden voor de indicator '% koopwoningen' en/of '% corporatiewoningen' en/of '% particuliere huurwoningen', gekoppeld aan 'participatie van burgers' als *relationele* indicator en 'tevredenheid over wonen in de stad' als *subjectieve* indicator. Wanneer deze wordt toegevoegd aan het tweede voorbeeld, ontstaat een samengestelde Welzijnsindex van drie lagen (zie Figuur 4).

Figuur 4: Voorbeeld van drie gekoppelde indicatoren in drie dimensies van welzijn

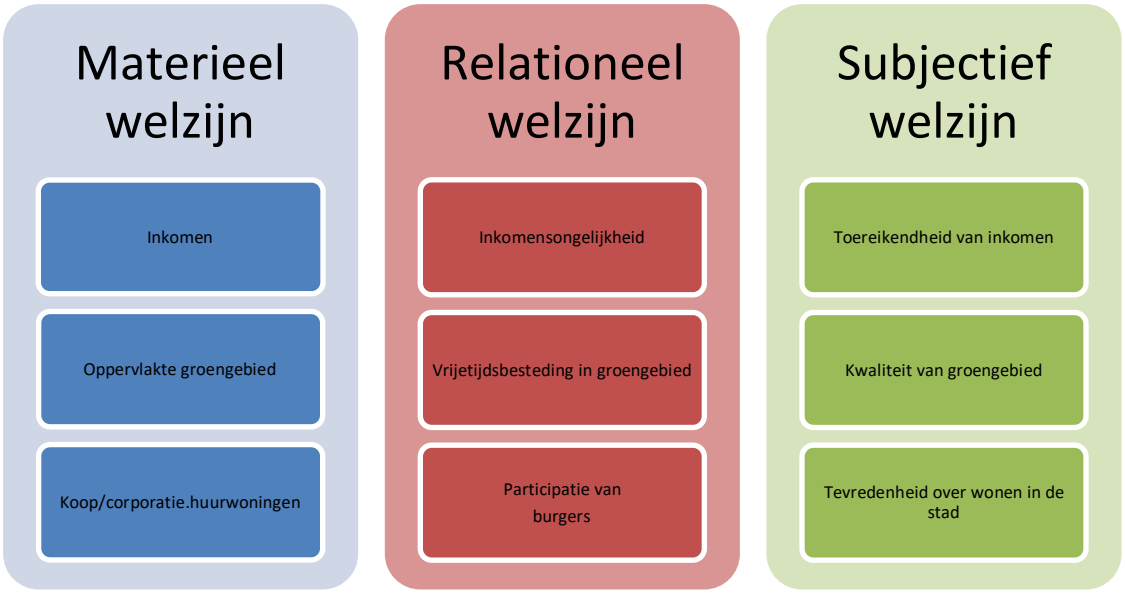

Het vertrekpunt zou ook een *subjectieve* welzijnsindicator kunnen zijn, bijvoorbeeld de (bestaande) indicator 'regie over eigen leven'. Deze is onderdeel van de samengestelde dataset van OIS. Deze zou gekoppeld kunnen worden aan een *relationele* indicator over 'toegang tot verenigingsleven' of 'toegang tot religieuze instantie', en een *materiële* indicator die iets zegt over de dichtheid en/of fysieke spreiding van 'verenigingen' of 'religieuze instanties' in de stad.

Als we kijken naar de volledige lijst van objectieve en subjectieve indicatoren die momenteel beschikbaar zijn binnen de samengestelde OIS-index, dan kunnen deze ingedeeld worden naar de drie dimensies van *welzijn*. Wij hebben dit middels kleuren aangegeven in Tabel A.2 in de bijlage (*materieel welzijn*=blauw; *relationeel welzijn*=rood; *subjectief welzijn*=groen) en ons beperkt tot data over burgers en huishoudens die geaggregeerd kunnen worden naar buurt-, wijk-, gebied-, stadsdeel-, en stedelijk niveau. In totaal zijn er in deze dataset 98 materiële, 43 relationele en 105 subjectieve indicatoren te onderscheiden. Slechts enkele van deze indicatoren zijn inhoudelijk te koppelen aan elkaar omdat ze op andere thema's betrekking hebben.[6] Dit geldt bijvoorbeeld voor de indicatoren 'woningoppervlakte' (*materieel*) en 'woningen te klein' (*subjectief*), of 'veiligheidsindex' of de 'criminaliteitsindex' (*relationeel*) en 'veilig voelen' (*subjectief*).

Een samengestelde Welzijnsindex kan door de inhoudelijke koppeling van indicatoren een bredere relevantie beslaan over verschillende beleidsdomeinen heen, dan wanneer met losstaande indicatoren wordt gewerkt. Dit opent de deur naar een multidimensionale analyse van onderliggende verschillen tussen burgers en huishoudens, die meer structureel en soms relatief 'onzichtbaar' van aard zijn dan kansenongelijkheid; bijvoorbeeld door beperkingen in participatie, veiligheidsbeleving, of toegang waardoor het verzilveren van kansen tussen burgers en bevolkingsgroepen verschilt. Deze verschillen worden niet zonder meer opgeheven door de aanwezigheid van meer werkgelegenheid of publieke voorzieningen (*materieel welzijn*), maar behoeven vaak extra inspanningen en middelen om discriminatie of uitsluiting van mensen in de marge tegen te gaan.

Door de koppeling van *materiële* aan *relationele* en *subjectieve* indicatoren blijven alle cijfers ook nog eens 'intracomptabel'; wat wil zeggen dat ze intern gekoppeld kunnen worden aan de financiële begroting en budgetten van de Gemeente Amsterdam. Dit leidt tot een grotere gezamenlijkheid in data verantwoordelijkheid, meting en monitoring, en opent deuren naar multidimensionale analyse. Het risico van het ontstaan van een onderlinge 'afrekencultuur'

6 Het onderscheid tussen relationeel welzijn en subjectief welzijn is niet altijd makkelijk te maken. Hetzelfde geldt voor het onderscheid tussen materieel en relationeel welzijn. Dit kan tot andere tellingen leiden. Een materiële indicator moet objectief meetbaar zijn. Een subjectieve indicator omvat een waardeoordeel. Een relationele indicator zegt iets over de relaties tussen mensen onderling en hun omgeving, inclusief de natuur. Binnen type indicator zijn meerdere deelindicatoren beschikbaar uitgesplitsts naar bevolkinsgrgeoep, bijv. 65+ of jongeren. Deze zijn niet allemaal meegenomen in de totaaltelling.

(tussen beleidsdomeinen of tussen Gemeente en burgers), die vaak ontstaat bij gebruik van extra comptabele cijfers en indicatoren, wordt hiermee verkleind. Tevens wordt geïntegreerde analyse van *materiële*, *relationele* en *subjectieve* variabelen mogelijk. Dit kan de opstap vormen naar het systematisch in kaart brengen van behoeften en prioriteringen van burgers, en deze te integreren in het multidimensionale afwegingskader. In het streven naar democratisering en zeggenschap over de stad, is het belangrijk de behoeften en prioriteiten van burgers beter te begrijpen en hierop te agenderen in stedelijk beleid.

Het is belangrijk om vanuit een gedeelde methodiek de Welzijnsindex te operationaliseren. Omdat het bij multidimensionaal welzijn om indicatoren gaat die op verschillende onderliggende schalen worden gemeten, is multi-criteria analyse een geschikte methode. Deze bestaat uit de volgende stappen:

1. Opstellen van gedeelde, multidimensionale Welzijn beslisboom
2. Formuleren van doelen en indicatoren
3. Effectentabel opstellen (eenheden, kosten/baten, data)
4. Wegings- en standaardiserings methoden vaststellen
5. Uitleg van *trade-offs* en keuze

In concrete vorm, en voortbouwend op bovenstaand voorbeeld in Figuur 4, zou de Beslisboom er als volgt uit kunnen zien, met daarbij een willekeurige selectie van geformuleerde doelen en indicatoren (zie Figuur 5). Let wel, dit is een hypothetisch voorbeeld. Per doelstelling zouden meerdere indicatoren geformuleerd kunnen worden. Zo kunnen bij ‘participatie van burgers’ naast het ‘% inwoners bij verenigingen’ ook indicatoren gekozen worden als ‘lidmaatschap van een politieke partij’ en ‘lidmaatschap buurtcomité’.

Figuur 5: Beslisboom met een willekeurige selectie van doelen en indicatoren

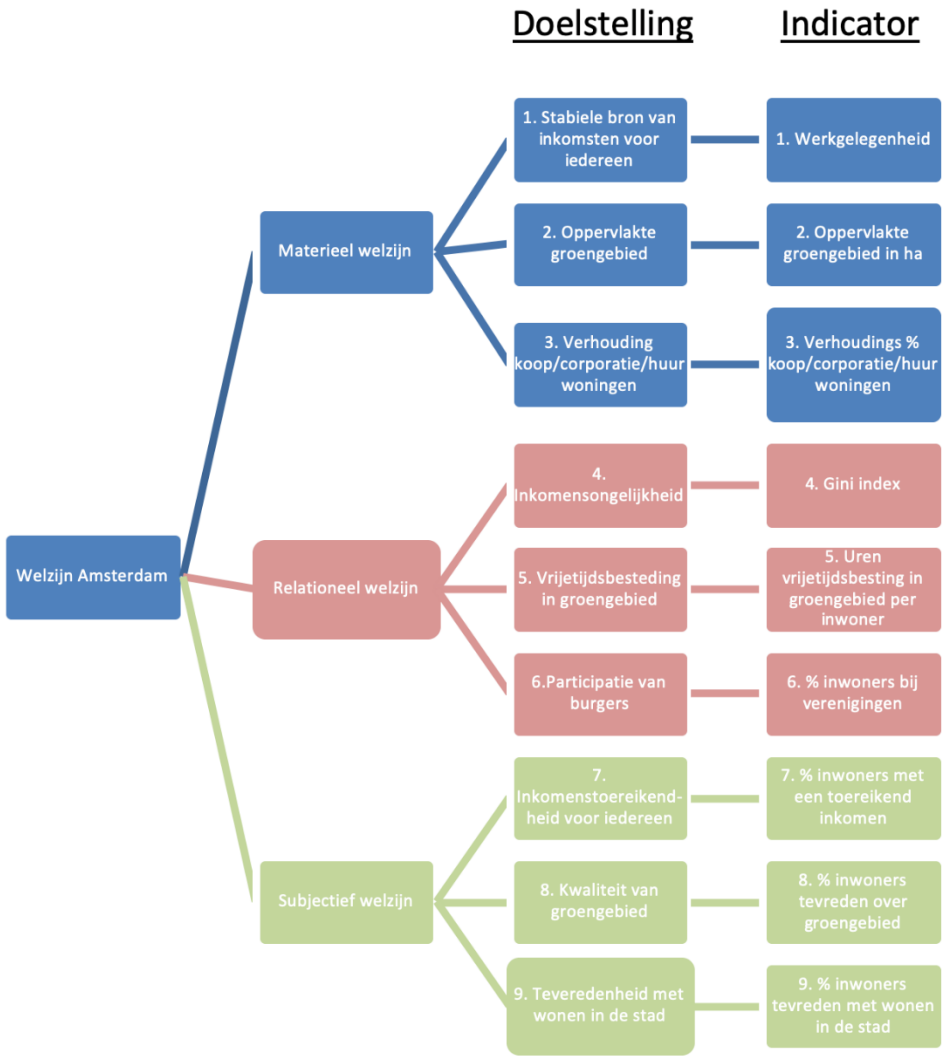

Op basis van een dergelijke gedeelde beslisboom, die opgesteld en gehanteerd wordt over de verschillende beleidsdomeinen heen, kan vervolgens een Effectentabel worden opgesteld. Hiervoor is het belangrijk dat de gekozen indicatoren meetbaar zijn als kwantificeerbare data. Dit betekent dat subjectieve data, bijvoorbeeld over tevredenheid met groengebied of het wonen in de stad, vertaald kunnen worden in een numerieke schaal - hiervoor worden meestal Likert-schalen gebruikt. De Effectentabel zet vervolgens verschillende beleidsalternatieven tegen elkaar af en evalueert hun impact op de verschillende indicatoren (multi-criteria). De impact van kan positief (‘baten’) of negatief (‘kosten’) zijn. Deze Effectentabel kan uitgebreid worden met wegingsfactoren, die de prioritering per indicator duiden. Wegingsfactoren tellen altijd op tot 1. Tevens kunnen de waarden die op verschillende schalen worden gemeten, gestandaardiseerd

worden, zodat optelling tot een totaal mogelijk wordt. Het totaal telt dan op tot het beleidsalternatief dat de meeste baten of minste kosten met zich meebrengt. Zoals genoemd, staat deze methode bekend als de multi-criteria analyse. MCA vervangt de conventionele (smalle) economische kosten-baten analyse, en breidt de maatschappelijke kosten-baten analyse verder uit met onder andere milieu indicatoren. Op deze wijze kunnen beleidskeuzes vanuit meerdere invalshoeken transparant gemaakt worden. De uiteindelijke keuze blijft natuurlijk altijd onderhevig aan de politiek.

Tabel 3: Effectentabel van een willekeurige selectie indicatoren en beleidsalternatieven

Indicator	Kosten /baten	Eenheid	Beleids alternatief 1	Beleids alternatief 2	Beleids alternatief n	Wegings factor
#1. Werkgelegenheid		%				
#2. Oppervlakte groengebied		Ha				
#3. Verhouding koop/corporatie/huurwoningen		%				
#4.Gini index of Palma ratio		0-1				
#5.Vrijetijdsbesteding in groengebied		Uren				
#6. Participatie burgers in politiek		%				
#7. Toereikendheid inkomen		--/0/++				
#8. Kwaliteit groengebied		--/0/++				
#9. Tevredenheid met wonen in stad		--/0/++				
		TOTAAL				1

4.5 Uitbreiding met een Welzijn Dashboard

In de gesprekken met het Fearless City Amsterdam programma, alsmede de respondenten in dit onderzoek, is gaandeweg dit onderzoek het additionele idee van een *Welzijn Dashboard* naar voren gekomen. Een *Welzijn Dashboard* geeft informatie over de verschillende dimensies en indicatoren van welzijn, en ontwikkeling daarvan, middels een interactief format. In principe kan een dergelijk dashboard op ieder schaalniveau ontwikkeld worden. Het werken met een dashboard ten opzichte van een gecomprimeerde index heeft twee voordelen. Ten eerste, zijn de afzonderlijke indicatoren (en dimensies) zichtbaar en niet 'verstopt' in een gemiddeld eindcijfer. Ten tweede, kan in een dashboard een bepaalde indicator tijdelijk 'aan' of 'uit' worden gezet. Bijvoorbeeld, omdat een gestelde streefwaarde reeds is bereikt, of omdat het geen prioriteit is. In een multidimensionaal *Welzijn Dashboard* zijn de indicatoren ingedeeld naar de drie dimensies van *welzijn*: *materieel*, *relationeel* en *subjectief*. Een generiek voorbeeld hiervan wordt gepresenteerd in Figuur 5. Echter, dit maakt het idee van een dashboard nog weinig

concreet. Omdat een mogelijk Welzijn Dashboard door een breed publiek begrepen en gehanteerd zou moeten gaan worden, is met een professioneel team (SwarmDynamics) een makkelijk interpreteerbaar ontwerp bedacht. Dit ontwerp volgt het patroon van een Dendogram; dit is een diagram van een boomstructuur waarbij de vertakkingen clusters groeperen. Het is een figuur dat veel in de biologie en biochemische wetenschappen en daardoor 'organisch' en 'natuurlijk' overkomt (ter illustratie zie Titelpagina rapport & Tabel A.3 in Annex). Een dergelijk dashboard zou met indicatoren op stadsniveau ontwikkeld kunnen worden aan de hand van grote thema's zoals 'werkgelegenheid', 'innovatie', 'duurzaamheid', 'sociale cohesie' en '(on)gelijkheid'. Op een lager schaalniveau, zoals op wijk- of buurtniveau, zou met wijk- of buurt-dashboards gewerkt kunnen worden, aan de hand van prioriteringen onder wijk-/buurtbewoners.

Figuur 5 - Generiek voorbeeld van een Welzijn Dashboard

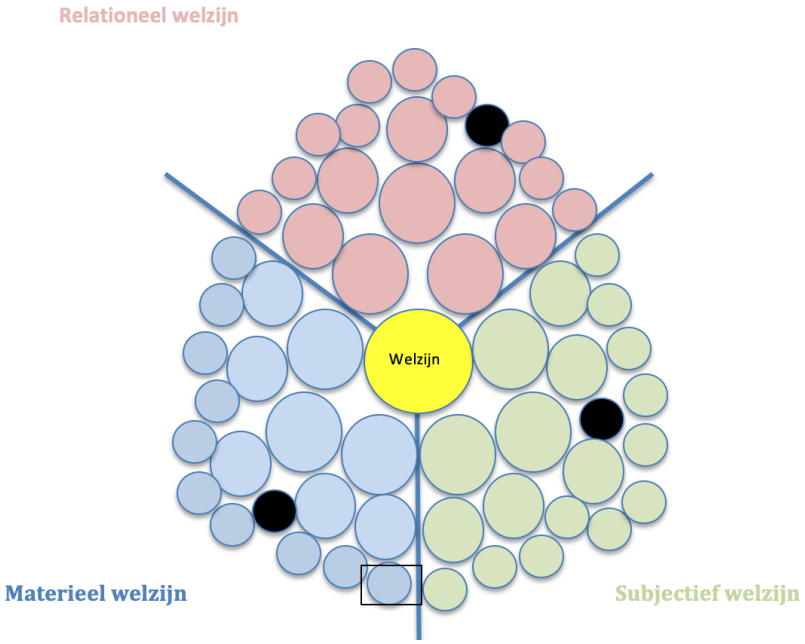

Met invulling van concrete data geeft het *Welzijn Dashboard* inzicht in feiten en percepties die ten grondslag liggen aan de data die gepresenteerd worden in de Staat van de Stad. Op stedelijk niveau kan het een functie vervullen als aanvulling op en invulling van de *sociale fundering* van de Stadsdonut, en op wijk- en buurtniveau wanneer het gekoppeld wordt aan bijvoorbeeld het Ontwikkelbuurten instrument.

4.6 Conclusie

De contouren van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam zijn geïntegreerd in een multidimensionaal afwegingskader, inhoudelijk gekoppeld, duidelijk afgebakend en complementair aan bestaande sociale/economische indicatoren. Er zijn op individueel en huishoudens niveau al veel data beschikbaar in Amsterdam in de drie dimensies van *welzijn*. Om tot een inhoudelijk gekoppelde multidimensionale index te komen zijn vooral meer relationele data nodig en een gedeelde MCA methodiek. De uiteindelijke selectie van indicatoren zal bovendien niet alleen top-down moeten gebeuren; maar met inspraak van burgers en buurtgemeenschappen. Wanneer deze data op individueel en huishoudelijk niveau wordt verzameld is aggregatie naar hogere schaalniveaus tot op het stedelijk niveau mogelijk. Structurele verschillen tussen gebieden, wijken, en huishoudens kunnen op deze manier inzichtelijk worden gemaakt en gemonitord over de tijd. Ook kan de koppeling naar beleid en specifieke beleidsinstrumenten beter gemaakt worden. Met behulp van een *Welzijn Dashboard*, op stedelijk niveau of lager aggregatieniveau (bijv. buurt of wijkniveau) kunnen context specifiek prioriteringen in- of uitgeschakeld worden als speerpunt van beleid en implementatie.

Hoofdstuk 5 - Vervolgstappen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk doen wij aanbeveling van de mogelijk vervolgstappen van dit verkennende onderzoek ter beantwoording van deelvraag *4) Hoe zien de vervolgstappen eruit om deze Welzijnsindex te implementeren en wie zouden hierbij een rol moeten spelen?* Een vervolg kan alleen plaatsvinden mits er behoefte en steun is binnen de Gemeente Amsterdam en indien de benodigde middelen hiervoor beschikbaar zijn. Een belangrijk onderdeel van de vervolgstappen zal zijn om middels een verdiepend onderzoek in kaart te brengen wat 'welzijn' betekent binnen de stedelijke context van de stad Amsterdam (5.2), en bestaande en missende data te identificeren die hiervoor gebruikt gaan worden, en op welk schaalniveau deze verzameld moeten worden (5.3). Vervolgens beschrijven we welke actoren, afdelingen en organisaties bij dit vervolg betrokken moeten zijn, en welke activiteiten hieraan gekoppeld zijn (5.4). In de eindconclusie beantwoorden we de hoofdonderzoeksvraag en blikken we vooruit.

5.2 Wat is Welzijn in Amsterdam?

Hoewel dit rapport een voorzet heeft gegeven welke indicatoren onderdeel zouden kunnen uitmaken van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam, is deze voorzet uitsluitend ingegeven door de beschikbare secundaire data (zie sectie 4.4). Dit geeft wat ons betreft een incompleet en niet afgestemd beeld van *welzijn* in de stad Amsterdam, om drie redenen: (1) de indicatoren in de verschillende dimensies van *welzijn* zijn grotendeels niet aan elkaar te koppelen - dit geeft een gebrekkig perspectief op structurele factoren die onderlinge verschillen kunnen verklaren; (2) *materiële welzijn* indicatoren zijn verhoudingsgewijs oververtegenwoordigd; (3) de beschikbare indicatoren zijn 'top-down' verkregen en niet getoetst aan de hand van prioriteringen van burgers - de vraag is dus of deze indicatoren daadwerkelijk dìe aspecten van *welzijn* bevatten die burgers belangrijk vinden in hun dagelijkse beleving van *welzijn*.

Het is om die reden dat wij een diepgaander onderzoek aanbevelen, als vervolgstap, om in kaart te brengen hoe Amsterdammers zelf *welzijn* definiëren? Dit kan middels een representatieve steekproef onder de bevolking, idealiter in samenwerking met OIS, of middels een niet-representatief onderzoek door consultatie met een selectie van actoren, instanties en buurtgemeenschappen. De huidige verkenning kan als uitgangspunt dienen voor het bij elkaar brengen van burgerfora op buurtniveau en consultatie met beleidsmakers en experts om tot een uiteindelijke selectie van indicatoren te komen. In januari 2021 is hiertoe een eerste bijeenkomst gepland. Daarnaast kan participatief onderzoek in wijken worden geïnitieerd om indicatoren te

verzamelen die de behoeften en prioriteiten van burgers weergeven. Omdat de stedelijke context wel degelijk van belang is bij de bepaling van welke dimensies en indicatoren relevant zijn, zal een specifieke index voor de stad Amsterdam aan te bevelen zijn. Onderdeel van het vervolgonderzoek zou dan zijn om deze Amsterdamse index te vergelijken met Welzijns Indexen van andere steden - voor zover deze al beschikbaar zijn. Op het moment van schrijven zijn enkele internationale stedelijke indexen bekend (Happy City Index; Sustainable City Index) en slechts een enkele die context specifiek is, namelijk die van Santa Monica in Californië.

5.3 Data en schaalniveau's

Welzijn is een concept dat nadrukkelijk gaat over individuele burgers en huishoudens. Meer specifiek "Een staat van zijn in relatie tot anderen, waarin menselijke behoeften zijn vervuld, en waarin mensen op zinvolle wijze levensdoelen kunnen nastreven, waarmee een bevredigende kwaliteit van leven bereikt kan worden." (McGregor 2007). Op hogere schaalniveaus geeft een *Welzijn Dashboard* dan geaggregeerde data aan. Binnen de gemeente Amsterdam is een omvangrijk scala aan data beschikbaar op veel deelgebieden van welzijn. *Subjectief welzijn* domineert maar ook op het gebied van *materieel en relationeel welzijn* zijn veel data beschikbaar. Dit is niet het geval in veel andere gemeenten die deel uitmaken van de MRA. Het streven is daarom (vooralsnog) verder te werken met alleen de gemeente Amsterdam.

We geven in de bijlage (Tabel A.2) van dit rapport een eerste overzicht van de indicatoren die deel zouden kunnen uitmaken van een *Welzijn Dashboard*. Hierboven geven we het belang aan van een onderzoek naar de beleving van en het perspectief op *welzijn* van (verschillende groepen) Amsterdammers. Op basis van zo een onderzoek is het aansluitend mogelijk een keuze te maken uit de beschikbare data en een voorstel te doen voor aanvullende dataverzameling. Wij stellen dan ook een vervolgstudie voor om dit te kunnen realiseren. Om verschillen en ongelijkheid in *welzijn* binnen Amsterdam te kunnen duiden en daarop te kunnen laten sturen door bijvoorbeeld buurtorganisaties, is het van groot belang dat data beschikbaar zijn op het niveau van wijken en buurten. Omdat op zulke lage schaalniveaus representativiteit (en privacy) een probleem zijn, ontbreekt dat beeld nu. Er ligt een uitdaging om samen met OIS maar ook lokale partners te werken aan efficiënte en effectieve data-verzameling op wijk- en buurtniveau. Een pilot in een paar wijken of buurten in Amsterdam zou hier een mogelijkheid kunnen zijn.

5.4 Betrokken actoren en activiteiten

Een vervolgtraject zal zich enerzijds richten op het verder inhoudelijk ontwikkelen van het *Welzijn Dashboard* en anderzijds op verdere verkenning van mogelijkheden tot inbedding in de gemeentelijke beleidspraktijk. Hierbij speelt aanvullend onderzoek een rol (lokale perceptie van *welzijn*, selectie relevante indicatoren, piloting lokale dataverzameling) maar om zowel het

onderzoek goed te kunnen doen alsook inbedding te kunnen realiseren is het essentieel belanghebbenden te betrekken. Allereerst gaat het om vertegenwoordigers van gemeentelijk instellingen en afdelingen op niveau van de stad (Fearless City, Cluster Ruimte en Economie, Cluster Sociale Domein, CTO en OIS), alsook stadsdelen, Ontwikkelbuurten etc. Daarnaast willen we met wetenschappers (CUS-Amsterdam en GID), buurtorganisaties en stadmakers verder werken.

We stellen voor om een klankbordgroep op de richten met bestaan uit een (selectie van) deze actoren. Deze worden betrokken bij het verder ontwikkelen en (waar gewenst) uitvoering van de deelonderzoeken. Daarnaast zullen we op meerdere momenten participatieve workshops organiseren voor groepen van belanghebbenden waarin we onderzoeksmateriaal valideren. We presenteren de onderzoeksresultaten aan een breed publiek op de municipalisme conferentie in mei 2021 en in Februari op een CUS-seminar voor wetenschappers.

5.5 Conclusie

In antwoord op de hoofdvraag van dit onderzoek, *Wat is de toegevoegde waarde van een Welzijnsindex voor de stad Amsterdam vanuit een meer duurzaam en inclusief perspectief op de stedelijke economie?*, concluderen wij dat binnen de Gemeente Amsterdam voldoende meerwaarde is voor een Welzijnsindex, met eventueel daaraan gekoppeld een Welzijn Dashboard. De wens om te kunnen duiden hoe het met Amsterdam en de Amsterdammers gaat en dat oordeel op meer dan smalle economische data te kunnen baseren wordt breed gedeeld. Er bestaat ook al een aanbod aan samengestelde indexen die dit in meer of mindere mate doen. Echter laten die qua schaalniveau en/of qua type data (objectief/subjectief) en/of qua dimensies en indicatoren genoeg ruimte voor een overkoepelende Welzijnsindex en Welzijn Dashboard. Een dergelijk dashboard maakt de inhoudelijke verbinding tussen verschillende indicatoren inzichtelijk en laat tevens zien hoe de indicatoren zich naast elkaar en ten opzichte van elkaar ontwikkelen. Ook een instrument dat in staat is met betekenisvolle indicatoren inzicht te geven in *welzijn* op wijk- of buurtniveau, en beleidsmakers op dat niveau te kunnen laten sturen is zinvol, mits gewerkt wordt vanuit een gedeelde methodiek, de MCA. Een grote uitdaging ligt in de verbinding met de beleidspraktijk. Instrumenten die niet geïnitieerd zijn door een gemeentelijk cluster lijken minder kans van slagen te hebben, en daadwerkelijk gebruikt te worden. Ook wanneer instrumenten raken aan meerdere clusters, ontstaan mogelijk problemen, bijvoorbeeld omdat beleidsmakers verantwoordelijkheid nemen voor deelaspecten. Bovendien vergt dit afstemming en overeenstemming tussen verantwoordelijke wethouders. Tenslotte liggen uitdagingen en kansen in het maken van een instrument dat betekenis heeft en aansluit bij vragen die bestaan op het niveau van buurten en wijken. Amsterdammers zijn graag zelf betrokken met het *welzijn* in hun stad en hebben werkzame ideeën over. Een groter data

bewustzijn en zeggenschap over een *Welzijn Dashboard* kan bijdragen aan een inclusievere, meer duurzame en slimme stad.

REFERENTIES

CBS (2020). *Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals 2020*. Den Haag: Centraal Bureau voor Statistiek.

College van B&W (2019). *Actualisatie bestuursopdracht /Ontwikkelbuurten 2019-2020.* Amsterdam

Doughnut Economics Action Lab (DEAL) (2020). *De Stadsdonut voor Amsterdam.* Amsterdam: DEAL

Economie department MRA (2019). *Economische verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2019.* Amsterdam: Municipality of Amsterdam

MAEX (n.d.). *Algemene verantwoording MAEX Social Handprint.* MAEX.

McGregor, J.A. (2007) 'Researching Human Wellbeing: From Concepts to Methodology' in I. Gough and J.A. McGregor (ed.) *Wellbeing in Developing Countries: From Theory to Research.* Cambridge: Cambridge University Press.

MRA Bureau (2020). Agenda voor een toekomstige en evenwichtige metropool 2020-2024. From: https://www.metropoolregioamsterdam.nl/wp-content/uploads/2020/02/MRA-Agenda-2.0.pdf

OIS (2019). *De Staat van de Stad Amsterdam X: Ontwikkelingen in participatie en leefsituatie.* Amsterdam: Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS)

OIS (2020). Brede Welvaart Metropoolregio Amsterdam. From: https://data.amsterdam.nl/specials/dashboard/brede-welvaart-metropoolregio-amsterdam/0608b5da-31f3-40c9-990b-d08f6ffecabb/

Pouw, N.R.M. (2020) Wellbeing Economics. How and why economics should change, Amsterdam: Amsterdam University Press. [Nederlandse uitgave: 'Welzijnseconomie. Hoe en waarom de economie moet veranderen',]

Raworth, K. (2017). *Doughnut Economics: Seven ways to think like a 21st-century Economist.* London: Chelsea Green Publishing

Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin, E.F., … and Nykvist, B. (2009). A safe operating space for humanity. *Nature,* 461. pp. 472-475

Sen, A. (1999). *Development as Freedom* (2nd ed.) New York: Oxford University Press.

Stiglitz, J.E., Sen, A., Fitoussi, J.P. (2009). Report of the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress (CMEPSP). Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress, Parijs.

Trebeck, K. & Williams (2019). *The Economics of Arrival. Ideas for a grown up economy*. London: Policy Press.

UN-Habitat (2020). The World Cities Report 2020, New York: UN-Habitat.

ANNEX

Tabel A.1: Lijst van respondenten interviews

Naam	Code	Organisatie	Functie	Afdeling	Datum interview
Eveline Jonkhoff	i1	Gemeente Amsterdam	Programma Manager Amsterdam Circulair	Ruimte & Duurzaamheid	12 oktober
Salomé Galjaard	i2	Gemeente Amsterdam	Vervangend programma Manager Amsterdam Circulair	Ruimte & Duurzaamheid	12 oktober
Jeroen Slot	i3	Gemeente Amsterdam	Hoofd onderzoek	Onderzoek, Informatie & Statistiek bureau	29 oktober
Martijn van Vliet	i4	Gemeente Amsterdam	Chief Economist	Economische zaken	30 oktober
Hester Booi	i5	Universiteit van Amsterdam	Onderzoeker	Urban Geographies	11 november
Daan Schmitz	i6	Gemeente Amsterdam	Onderzoeker en data analist	Onderzoek, Informatie & Statistiek bureau	13 november
Machteld Combé	i7	Gemeente Amsterdam	Adviseur	Sociale Domein	13 november
Jan Duffhues	i8	Gemeente Amsterdam	Innovatie Manager CTO team	Innovatie & stads-ontwikkeling	20 november
Wim Bakker	i9	Gemeente Amsterdam	Strategie Adviseur	Strategie team	7 december

Tabel A.2: Overzicht indicatoren voor een Welzijn Dashboard

Thema	Definitie	Bron
Bedrijvigheid	Aantal vestigingen horeca per 1.000 inwoners.	OIS
Bedrijvigheid	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van horeca in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende)	Wonen in Amsterdam
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'politie en brandweer' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. Een vestiging is een locatie van een door de Kamer van Koophandel geregistreerde onderneming waarin of van waaruit een economische activiteit wordt uitgeoefend voor minimaal 12 uur per week door minimaal één werkzaam persoon. De deelfunctie politie / brandweer valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'onderwijs' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. Een vestiging is een locatie van een door de Kamer van Koophandel geregistreerde onderneming waarin of van waaruit een economische activiteit wordt uitgeoefend voor minimaal 12 uur per week door minimaal één werkzaam persoon. De deelfunctie politie / brandweer valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'gezondheidszorg' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Gezondheidszorg valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'welzijnszorg' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Welzijnszorg valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'cultuur' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Cultuur valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen. Sinds 1 juli 2008 zijn ook vrije beroepen verplicht zich in te schrijven in het Handelregister. In 2008 leidde dit tot een toename van het aantal geregistreerde artsen en advocaten en in 2009 van de creatieve beroepen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)

Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'sport en recreatie' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Sport en recreatie bank valt onder de hoofdfunctie Voorzieningen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'hotel' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Hotel valt onder de hoofdfunctie Horeca.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'restaurant' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'café' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Café valt onder de hoofdfunctie Horeca.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid functie	De deelfunctie 'overige horeca' wordt aan een vestiging toegekend op basis van de activiteitencode (SBI) waarmee deze vestiging is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De deelfunctie Overige horeca valt onder de hoofdfunctie Horeca.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende) Tot en met 2015 werd gevraagd naar het aanbod van winkelvoorzieningen.	Wonen in Amsterdam
Bedrijvigheid winkels	Aantal winkelruimtes per 1.000 inwoners.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Aantal winkelruimtes voor food (dagelijkse goederen) per 1.000 inwoners.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld antwoord op de vraag: Wat is uw totaaloordeel over het winkelgebied dat u het meest bezoekt voor dagelijkse boodschappen? Kunt u dit uitdrukken in een rapportcijfer tussen 1 en 10, waarbij een 1 voor heel slecht staat en een 10 voor heel goed? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft veiligheid winkelomgeving? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)

Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de algemene bereikbaarheid? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de parkeermogelijkheden voor auto's? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de parkeermogelijkheden voor de fiets? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de keuzemogelijkheden van food-winkels? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de keuzemogelijkheden van non-foodwinkels? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft het uiterlijk van de winkels? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de aankleding en inrichting van het centrum-winkelgebied? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de sfeer en de gezelligheid van winkels? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft de service en bediening? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft het algemeen prijsniveau? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)

Bedrijvigheid winkels	Gemiddeld rapportcijfer van bezoekers die dit winkelgebied het meest bezoeken voor hun dagelijkse boodschappen voor: Wat voor cijfer geeft u het winkelgebied dat u het meest bezoekt wat betreft het aanbod van daghoreca? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 15 respondenten.	Consumentenenquete (OIS)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor voedings- en genotmiddelen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal warme bakkers.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal supermarkten.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal drogisterijen en apotheken.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor kleding, mode en schoeisel.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor woninginrichting.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor witgoed, bruingoed, geluidsdragers.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor ijzerwaren en gereedschappen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor boeken en tijdschriften.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal winkelruimtes voor tweede hands en antiek.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal warenhuizen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Bedrijvigheid winkels	Het aantal overige winkelruimtes voor non-food artikelen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)

Bedrijvigheid winkels	Aandeel dagelijkse goederen dat bewoners kopen in het eigen gebied/stadsdeel.	Consumentenenquete
Bedrijvigheid winkels	Aandeel niet-dagelijkse goederen dat bewoners kopen in het eigen gebied/stadsdeel.	Consumentenenquete
Bestuur en ondersteuning	Aandeel bewoners van 18 jaar en ouder dat tamelijk tot zeer geïnteresseerd is in de Amsterdamse gemeentepolitiek. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Bestuur en ondersteuning	Aandeel bewoners van 18 jaar en ouder dat zegt zeker te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden worden gehouden. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Bestuur en ondersteuning	Aandeel bewoners van 18 jaar en ouder dat het (helemaal) eens is met de volgende stelling: Ik heb invloed op wat er door de bestuurscommissie in de buurt en het stadsdeel wordt gedaan. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Bevolking	Aandeel laag opgeleide inwoners van de bevolking van 15 tot en met 74 jaar (maximaal VMBO). Tot en met 2013 zijn de cijfers op wijkniveau gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. Vanaf 2014 sluiten de cijfers voor wijken aan op de gebiedsindeling van 1-1-2015. In 2015 is er een trendbreuk door aanpassingen in de berekeningswijze van het CBS. Cijfers op wijkniveau of kleiner zijn ongewogen.	CBS / bewerking OIS
Bevolking	Aandeel middelbaar opgeleide inwoners van de bevolking van 15 tot en met 74 jaar (MBO, Havo, VWO). Tot en met 2013 zijn de cijfers op wijkniveau gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. Vanaf 2014 sluiten de cijfers voor wijken aan op de gebiedsindeling van 1-1-2015. In 2015 is er een trendbreuk door aanpassingen in de berekeningswijze van het CBS. Cijfers op wijkniveau of kleiner zijn ongewogen.	CBS / bewerking OIS
Bevolking	Aandeel hoog opgeleide inwoners van de bevolking van 15 tot en met 74 jaar (HBO of universiteit). Tot en met 2013 zijn de cijfers op wijkniveau gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. Vanaf 2014 sluiten de cijfers voor wijken aan op de gebiedsindeling van 1-1-2015. In 2015 is er een trendbreuk door aanpassingen in de berekeningswijze van het CBS. Cijfers op wijkniveau of kleiner zijn ongewogen.	CBS / bewerking OIS
Cultuur	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van culturele voorzieningen in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Cultuur	Aantal in het ARRA geregistreerde cultuurvoorzieningen met de SBI-codes 5914, 85521, 85522, 90011, 90012, 90013, 90041, 91011, 91012, 91019, 91021 en 91022. Deze codes staan voor Bioscopen; Dansscholen; Kunstzinnige vorming van amateurs (geen dansscholen); Beoefening van podiumkunst; Producenten van podiumkunst; Circus en variété; Theaters en schouwburgen; Openbare bibliotheken; Kunstuitleencentra; Overige culturele uitleencentra en openbare archieven; Musea; Kunstgaleries en expositieruimten.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)

	Sinds 1 juli 2008 zijn ook vrije beroepen verplicht zich in te schrijven in het Handelregister. In 2008 leidde dit tot een toename van het aantal geregistreerde artsen en advocaten en in 2009 van de creatieve beroepen.	
Cultuur	Aantal cultuurvoorzieningen per 1. 000 inwoners. Het gaat om het aantal in het ARRA geregistreerde cultuurvoorzieningen met de SBI-codes 5914, 85521, 85522, 90011, 90012, 90013, 90041, 91011, 91012, 91019, 91021 en 91022. Deze codes staan voor Bioscopen; Dansscholen; Kunstzinnige vorming van amateurs (geen dansscholen); Beoefening van podiumkunst; Producenten van podiumkunst; Circus en variété; Theaters en schouwburgen; Openbare bibliotheken; Kunstuitleencentra; Overige culturele uitleencentra en openbare archieven; Musea; Kunstgaleries en expositieruimten. Sinds 1 juli 2008 zijn ook vrije beroepen verplicht zich in te schrijven in het Handelregister. In 2008 leidde dit tot een toename van het aantal geregistreerde artsen en advocaten en in 2009 van de creatieve beroepen.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Cultuur	Aandeel 18-plussers de afgelopen 12 maanden minstens 4 van de volgende culturele voorzieningen heeft bezocht: *dansavond of houseparty *concert van klassieke muziek *popconcert *opera *toneelvoorstelling *balletuitvoering *cabaretvoorstelling *musical *film *museum *multicultureel festival *homofestival of andere activiteiten voor homo's	Staat van de Stad (OIS)
Dienstverlening en informatie	Aandeel bewoners van 18 jaar en ouder dat tevreden is over het laatste contact met de gemeente. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Dienstverlening en informatie	Aandeel bewoners van 18 jaar en ouder dat brieven en andere schriftelijke informatie van de gemeente altijd zonder hulp van anderen kan begrijpen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Dienstverlening en informatie	Het aandeel bewoners dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de politie in hun buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Dienstverlening en informatie	Het aandeel bewoners dat (zeer) tevreden is over het totale functioneren van de gemeente. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Diversiteit	Sociale cohesie is berekend op basis van de volgende stellingen: *De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks	Veiligheidsmonitor

	*De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om *Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is *Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen. De sociale cohesiescore is het gemiddelde van het aandeel respondenten per stelling dat positief reageert en geeft het aandeel inwoners weer met een positief oordeel over de sociale kwaliteit. De uitkomst is een score tussen 0 en 100. Hoe hoger de score hoe beter de sociale cohesie. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	
Diversiteit	Aan de hand van vijf stellingen over de rechten van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen is een schaal van homo-acceptatie opgesteld die de houding van Amsterdammers ten aanzien van homoseksuelen, de acceptatie in de directe omgeving en de openbare ruimte vast te stellen. De schaal loopt van 1 tot 5 waarbij een score van 1 staat voor niet accepterend en 5 voor heel accepterend ten aanzien van homoseksuelen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Burgermonitor
Diversiteit	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe gaan verschillende groepen mensen in uw buurt met elkaar om? (1=zeer onprettig en 10=zeer prettig). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Diversiteit	Aandeel volwassenen dat zich de afgelopen 12 maanden wel eens gediscrimineerd heeft gevoeld.Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Duurzaamheid	Aandeel woningen met een energielabel zoals geregistreerd bij de Rijksoverheid.	Klimaatmonitor (Rijkswaterstaat)
Duurzaamheid	Aandeel woningen dat op geen enkele wijze geïsoleerd is tegen warmteverlies. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Duurzaamheid	Aandeel woningen zonder CV en met enkel een (gas)kachel, geiser en/of boiler. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Duurzaamheid	Aandeel woningen met zonnepanelen en/of een warmteterugwinsysteem. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Duurzaamheid	Aandeel woningen met uitsluitend dubbelglas in de ramen. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Duurzaamheid	Vermogen geregistreerde PV-panelen (Kwpiek). De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. De grenswijzigingen van 2015 zijn buiten beschouwing gelaten. Voor wijken die zijn gesplitst zijn geen cijfers opgenomen.	Klimaatmonitor (Rijkswaterstaat)
Inkomen	Het gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen is het bruto-huishoudinkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (o.a. alimentatie voor ex-partner) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Tot en met 2010 komen de cijfers uit het RIO bestand van het CBS en zijn gebaseerd op de gebiedsindeling van voor 1-1-2015. Vanaf 2011 zijn de cijfers afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS en de gebiedsindeling van 1-1-2015.	IIV / CBS / bewerking OIS
Inkomen	De Theilcoëfficiënt is een maat voor inkomensongelijkheid. Bij een volkomen gelijke inkomensverdeling is de waarde van de coëfficiënt nul. Als één huishouden al het inkomen bezit (totale inkomensongelijkheid) dan is T gelijk aan ln(n) waarbij n de steekproefomvang is. De Theilcoëfficiënt kent dus geen vast maximum. De coëfficiënt is berekend op basis van het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van huishoudens. Het betreft alleen huishoudens met een heel jaar inkomen dat positief is. Bewoners van instituten zijn buiten beschouwing gelaten. Er worden alleen gegevens gepresenteerd voor gebieden met meer dan 100 huishoudens in de doelgroep. Tot en met 2013 zijn de cijfers gebaseerd op de gebiedsindeling van voor 1-1-2015. Door een methodewijziging, zijn de cijfers van voor 2015 niet een-op-een vergelijkbaar met latere jaren.	IIV / CBS / bewerking OIS
Inkomen	De Ginicoëfficiënt is een maat voor inkomensongelijkheid in een gebied. De waarde van de coëfficiënt ligt tussen 0 en 1, waarbij 0 correspondeert met totale gelijkheid (iedereen heeft hetzelfde inkomen) en 1 met totale ongelijkheid (één huishouden bezit al het inkomen). De coëfficiënt is berekend op basis van het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen van huishoudens. Het betreft alleen huishoudens met een heel jaar inkomen dat positief is. Bewoners van instituten zijn buiten beschouwing gelaten. Er worden alleen gegevens gepresenteerd voor gebieden met meer dan 100 huishoudens in de doelgroep. Tot en met 2013 zijn de cijfers gebaseerd op de gebiedsindeling van voor 1-1-2015. Door een methodewijziging, zijn de cijfers van voor 2015 niet een-op-een vergelijkbaar met latere jaren.	IIV / CBS / bewerking OIS
Inkomen	Aantal huishoudens met een inkomen van maximaal 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) en een vermogen onder de vermogenstoets voor de bijstand. De huishoudens met een inkomen onder deze grens, de zogenaamde minimahuishoudens, komen in aanmerking voor de armoedebestrijdingsregelingen van de gemeente Amsterdam. Het betreft alleen huishoudens met een heel jaarinkomen. Studenten en bewoners van instituten zijn buiten beschouwing gelaten.Er worden alleen gegevens gepresenteerd voor de stadsdelen, 22 gebieden en 27 gebieden, waarbij er voor gezorgd is dat er geen gegevens te herleiden zijn tot minder dan 10 huishoudens.	IIV / CBS / bewerking OIS
Inkomen	Aandeel huishoudens met een inkomen van maximaal 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM) en een vermogen onder de vermogenstoets voor de bijstand. De huishoudens met een inkomen onder deze grens, de zogenaamde minimahuishoudens, komen in aanmerking voor de armoedebestrijdingsregelingen van de gemeente Amsterdam. Het betreft alleen huishoudens met een heel jaarinkomen. Studenten en bewoners van instituten zijn buiten beschouwing gelaten. Er is afgerond op 1 decimaal voor de stad, stadsdelen, 22 gebieden en 27 gebieden. Voor de overige gebiedsindelingen is afgerond op 0	IIV / CBS / bewerking OIS

	decimalen. Er worden alleen gegevens gepresenteerd voor gebieden waarbij geen gegevens te herleiden zijn tot minder dan 10 huishoudens. Eventuele percentages boven de 90% zijn op 90% gezet.	
Inkomen	Aantal uitkeringen WWB levensonderhoud (N>=10) . De cijfers op wijkniveau van 2014 en eerder zijn gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. Met uitzondering van het samenvoegen van Duivelseiland en het Museumkwartier zijn de grenswijzingen per 1-1-2015 buiten beschouwing gelaten.	RVE Inkomen
Inkomen	Aandeel 15 tot en met 65-jarigen dat WWB Levensonderhoud ontvangt (N >=10 bijstandsgerechtigden). Tot en met 2017 gaat het om het aandeel 15 tot en met 64-jarigen. In verband met het opschuiven van de WAO-leeftijd wordt vanaf 1-1-2018 gedeeld op het aantal 15 en 65-jarigen. De cijfers op wijkniveau van 2014 en eerder zijn gebaseerd op de gebiedsindeling van 2010. Met uitzondering van het samenvoegen van Duivelseiland en het Museumkwartier zijn de grenswijzingen per 1-1-2015 buiten beschouwing gelaten.	RVE Inkomen
Inkomen	Aantal uitkeringen WWB levensonderhoud aan huishoudens met grote afstand tot de arbeidsmarkt (N>=10)	RVE Inkomen
Inkomen	Aandeel 15 tot en met 65-jarigen dat WWB Levensonderhoud ontvangt en een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Tot en met 2017 gaat het om het aandeel 15 tot en met 64-jarigen. In verband met het opschuiven van de WAO-leeftijd wordt vanaf 1-1-2018 gedeeld op het aantal 15 en 65-jarigen.	RVE Inkomen
Inkomen	Aantal inwoners met een arbeidsongeschiktheiduitkering in december van het peiljaar. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 uitkeringen. Het aantal uitkeringen is afgerond op tientallen.	UWV
Inkomen	Aandeel 15 tot en met 65-jarigen dat een arbeidsongeschiktheiduitkering ontvangt in december van het peiljaar. . Voor de jaren 2010-2016 is gedeeld op het aantal 15 tot en met 64-jarigen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 uitkeringen. Het aantal uitkeringen op basis waarvan het percentage is uitgerekend is afgerond op tientallen.	UWV
Inkomen	Aantal inwoners met een werkloosheidsuitkering (WW-uitkering) in december van het peiljaar. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 uitkeringen. Het aantal uitkeringen is afgerond op tientallen.	UWV
Inkomen	Aandeel 15 tot en met 65-jarigen dat een werkloosheidsuitkering ontvangt (WW-uitkering) in december van het peiljaar. Voor de jaren 2009-2016 is gedeeld op het aantal 15 tot en met 64-jarigen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 uitkeringen. Het aantal uitkeringen op basis waarvan het percentage is uitgerekend is afgerond op tientallen.	UWV
Inkomen	Aantal lopende dossiers reguliere schuldhulpverlening onder de bevolking van 18 jaar en ouder. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 10 cliënten.	RVE Inkomen

Inkomen	Aandeel lopende dossiers voor reguliere schuldhulpverlening onder de bevolking van 18 jaar en ouder . Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 10 cliënten.	RVE Inkomen
Inkomen	Aantal meldingen Vroeg Erop Af. Team Vroeg er op af ontvangt meldingen van betalingsachterstanden bij woningcorporaties, Agis, Dienst Belastingen Gemeente Amsterdam en/of energieleveranciers. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 10 cliënten.	KWIZ
Inkomen	Aandeel Amsterdammers van 18 jaar of ouder dat is aangemeld bij Vroeg er op af. Team Vroeg er op af ontvangt meldingen van betalingsachterstanden bij woningcorporaties, Agis, Dienst Belastingen Gemeente Amsterdam en/of energieleveranciers. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 10 cliënten.	KWIZ
Inkomen	Aandeel Amsterdammers van 18 jaar of ouder dat zeer moeilijk, moeilijk of eerder moeilijk antwoordt op de vraag: Hoe goed kunt u rondkomen met uw huishoudinkomen?	Staat van de Stad (OIS)
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de inrichting van de woonomgeving in uw buurt? (1=zeer lelijk, 10 =zeer mooi). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de woningen in uw buurt? (1=zeer lelijk, 10 =zeer mooi). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de groenvoorzieningen in uw buurt? (1=zeer lelijk, 10 =zeer mooi). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van groenvoorzieningen in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende).Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van speelvoorzieningen in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	De verloederingsscore wordt berekend obv 6 vragen uit de Veiligheidsmonitor naar de mate van overlast van: *bekladding van muren of gebouwen *rommel op straat *hondenpoep *vernieling straatmeubilair. En het oordeel over: *het onderhoud in de buurt van groen	Veiligheidsmonitor

	*het onderhoud in de buurt van straten. Alle vragen zijn omgescoord naar een schaal van 0 tot 100, waarbij 0 staat voor geen verloedering en 100 voor zeer veel. De verloederingsscore is het gemiddelde van deze zes. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	
Openbare ruimte	Het aandeel plekken waar op basis van tellingen minstens de score B is gegeven voor de aanwezigheid van grof zwerfvuil. In vakken van 100 bij 100 meter is steeds gezocht naar de slechtste plek. Deze plek krijgt een score van A+, A, B, C of D, waarbij A+ het beste resultaat is (geen vuil aanwezig) en D het slechtste (veel vuil aanwezig).	Buiten in Beeld
Openbare ruimte	Het aandeel plekken waar op basis van tellingen minstens de score B is gegeven voor de aanwezigheid van fijn zwerfvuil. In vakken van 100 bij 100 meter is steeds gezocht naar de slechtste plek. Deze plek krijgt een score van A+, A, B, C of D, waarbij A+ het beste resultaat is (geen vuil aanwezig) en D het slechtste (veel vuil aanwezig).	Buiten in Beeld
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u het schoonhouden van de straten en stoepen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u het schoonhouden van de groenvoorzieningen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u het schoonhouden van de speelvoorzieningen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de staat van onderhoud van de straten en stoepen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de staat van onderhoud van de groenvoorzieningen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de staat van onderhoud van de speelvoorzieningen in uw buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Openbare ruimte	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate ondervindt u overlast van vervuiling? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Openbare ruimte	% Bewoners dat het (helemaal) eens is met de volgende stelling: In de buurt is het buiten goed verlicht. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Openbare ruimte	Aantal hectare recreatie-, agrarisch, bos en natuurlijk terrein	DRO
Openbare ruimte	Aantal hectare sport- en golfterrein	DRO
Openbare ruimte	Aandeel binnenwater op de totale oppervlakte.	DRO
Openbare ruimte	Aandeel groen op het landoppervlak	DRO
Openbare ruimte	Aandeel sport- en golfterrein op het landoppervlak	DRO
Openbare ruimte	De Verblijversdichtheidsindex beschrijft per wijk het aantal verblijvers per hectare openbare ruimte op een gemiddelde dag. De indexwaarde 100 staat voor het stedelijk gemiddelde in 2014. Een indexcijfer boven de 100 betekent dat er op een gemiddelde dag per hectare meer mensen verblijven dan gemiddeld in een Amsterdamse wijk in 2014. Verblijvers zijn bewoners, werkzame personen, studenten en bezoekers. Er is geen rekening gehouden met verkeer. Het aantal bezoekers is gebaseerd op bezoekersaantallen voor: hotels, Airbnb, bibliotheek, familie en vrienden, sport, ziekenhuizen, werkbezoek, musea, attracties/evenementen en theater, rondvaartboten, winkelstraten, markten, parken, trein, P+R, pontgebruik.	OIS
Openbare ruimte	Aandeel bewoners, ondernemers en studenten in een gebied dat "heel druk" antwoordt op de volgende vraag: Hoe zou u uw buurt waar u woont (of werkt of studeert of waar uw onderneming gevestigd is) beschrijven? Is dat …?	OIS
Openbare ruimte	De Verloederingsindex beschrijft de aanwezigheid van bedoelde of onbedoelde gedragingen die gericht zijn tegen objecten of goederen in de openbare ruimte die niet altijd strafbaar zijn (bijvoorbeeld zwerfvuil, graffiti of vandalisme), maar die wel als hinderlijk worden ervaren en daarmee de sociale veiligheid aantasten in een buurt. De index is gebaseerd op politiecijfers en enquêtegegevens. De waarde 100 staat voor de gemiddelde aanwezigheid van verloedering in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014. Hoe lager de score, hoe minder verloedering. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	OOV/ OIS
Participatie	Aandeel 19 tot en met 64-jarigen dat werkt, actief is als vrijwilliger of mantelzorger en /of een opleiding volgt.	Amsterdamse Gezondheidsmonitor GGD
Participatie	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar en ouder dat minstens 3 maanden en/of minstens 8 uur per week mantelzorg verleent op het moment van het invullen van de vragenlijst.	GGD

	De cijfers op wijkniveau zijn schattingen.	
Participatie	Aandeel Amsterdammers van 18 jaar of ouder dat vrijwilligersvrijwilligerswerk verricht in of via een organisatie.	Staat van de Stad (OIS)
Participatie	Aandeel Amsterdammers van 18 jaar of ouder dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet voor buurt of stad.	Staat van de Stad (OIS)
Participatie	Aandeel Amsterdammers van 18 jaar of ouder dat de afgelopen 12 maanden (soms/vaak) informele hulp heeft verleend. Informele hulp is hulp die zonder tussenkomst van een organisatie of vereniging aan een bekende (buiten het eigen huishouden) wordt gegeven. Het gaat bijvoorbeeld om boodschappen doen voor een buurman die daartoe niet in staat is of het oppassen op kinderen van een familielid.	Staat van de Stad (OIS)
Participatie	Aandeel met achterstand op 2 of meer van volgende terreinen: sociale participatie (eenzaamheid, sociale contacten); materiele deprivatie (gebrek aan financiële middelen); toegang tot sociale grondrechten (woning, zorg); normatieve integratie (naleven normen en waarden samenleving)	Amsterdamse Gezondheidsmonitor GGD
Participatie	Aandeel 18-plussers met minstens 1x per week contact met buren	Staat van de Stad (OIS)
Participatie	Aaneel 18-plussers met minstens 1x per week contact met overige buurtgenoten	Staat van de Stad (OIS)
Participatie	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate heeftu contact met buurtbewoners? (1=geen contact en 10=zeer veel contact). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Participatie	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Helpen mensen elkaar in uw buurt? (1=nooit en 10=heel vaak). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Sociale kracht	Sociale cohesie is berekend op basis van de volgende stellingen: *De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks *De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om *Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is *Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen. De antwoorden worden omgescoord naar rapportcijfers. Sociale cohesie is het gemiddelde van de rapportcijfers van de vier uitspraken	Veiligheidsmonitor

	(waarde tussen 1 en 10, waarbij een 1 staat voor een zeer negatief en een 10 voor een zeer positief oordeel). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten. Uitzondering zijn de cijfers op buurtniveau: dit is een driejaarsgemiddelde op basis van minstens 30 respondenten.	
Sport	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van sportgelegenheden in de buurt? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Sport	Aantal in het ARRA geregistreerde vestigingen met de SBI-code 931 (Sport).	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Sport	Aantal in het ARRA geregistreerde vestigingen met de SBI-code 931 (Sport) per 1.000 inwoners.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Sport	Aandeel 10-jarigen dat lid is van een sportvereniging. Op wijkniveau zijn de cijfers van de laatste twee schooljaren samengevoegd.	GGD Amsterdam
Sport	De sportdeelname is het aandeel 5 tot 80-jarigen dat minimaal een keer heeft gesport in de maand april.	Sportdeelnameindex
Veiligheid	De veiligheidsindex beschrijft de veiligheid van een gebied. De waarde 100 staat voor de gemiddelde veiligheid in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014 (Amsterdam, Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn). Hoe lager de score, hoe veiliger. De Veiligheidsindex is opgebouwd uit de drie deelindexen voor criminaliteit, overlast en onveiligheidsbeleving. De indexen zijn gebaseerd op politiecijfers en de Veiligheidsmonitor. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	OOV/ OIS
Veiligheid	De criminaliteitsindex beschrijft hoeveel criminaliteit plaatsvindt in een gebied gebaseerd op politiecijfers en slachtofferschapgegevens uit de enquête Veiligheidsmonitor. Er wordt onderscheid gemaakt tussen High Impact Criminaliteit (HIC) en High Volume Criminaliteit (HVC). Een delict dat het slachtoffer persoonlijk raakt, zoals geweld, is een High Impact delict. Veel voorkomende delicten zoals bv diefstal uit een auto raken het slachtoffer in mindere mate en vallen onder High Volume delicten. De criminaliteitsindex is het gemiddelde van de HIC- en de HVC-index. De waarde 100 staat voor de gemiddelde aanwezigheid van criminaliteit in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014. Hoe lager de score, hoe minder criminaliteit. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	OOV/ OIS
Veiligheid	De Overlastindex beschrijft de aanwezigheid van bedoelde of onbedoelde gedragingen die gericht zijn tegen personen dan wel objecten of goederen (in de openbare ruimte) die niet altijd strafbaar zijn (bijvoorbeeld rondhangende jongeren, zwerfvuil, baldadigheid, graffiti of vandalisme), maar die wel als hinderlijk worden ervaren en daarmee de sociale veiligheid aantasten in een buurt. De index is gebaseerd op politiecijfers en enquêtegegevens. De waarde 100 staat voor de gemiddelde aanwezigheid van overlast in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014. Hoe lager de score, hoe minder overlast.	OOV/ OIS

	De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	
Veiligheid	De Overlastindex beschrijft de aanwezigheid van bedoelde of onbedoelde gedragingen die gericht zijn tegen personen die niet altijd strafbaar zijn (bijvoorbeeld rondhangende jongeren, baldadigheid, maar die wel als hinderlijk worden ervaren en daarmee de sociale veiligheid aantasten in een buurt. De index is gebaseerd op politiecijfers en enquêtegegevens. De waarde 100 staat voor de gemiddelde aanwezigheid van personenoverlast in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014. Hoe lager de score, hoe minder personenoverlast. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	OOV/ OIS
Veiligheid	De Onveiligheidsbelevingsindex is opgebouwd uit drie elementen: risicoperceptie, onveiligheidsbeleving en vermijdingsgedrag. Risicoperceptie is de inschatting van de kans op slachtofferschap van criminaliteit en overlast. De veiligheidsgevoelens brengen in kaart of en hoe vaak men zich onveilig of angstig voor criminaliteit voelt. Risicoperceptie is daarmee de cognitieve component, veiligheidsbeleving de affectieve component en vermijding (van bepaald gedrag of plekken) de zogenaamde conatieve component; gedrag als gevolg van een mindere veiligheidsbeleving. De index is gebaseerd op de enquête Veiligheidsmonitor. De waarde 100 staat voor de gemiddelde onveiligheidsbeleving in de politieregio Amsterdam-Amstelland in 2014. Hoe lager de score, hoe minder onveiligheidsbeleving. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling van de veiligheidsindex. Verschillen tussen beide indelingen zijn buiten beschouwing gelaten.	OOV/ OIS
Veiligheid	Aandeel 15-plussers dat 1 of meer van de volgende beveiligingsmaatregelen voor de woning heeft genomen: *extra sloten *rolluiken *alarm.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Aandeel 15-plussers dat de afgelopen 12 maanden eens of vaker slachtoffer is geweest van vermogensdelicten, geweld of vandalisme. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Aandeel 15 tot en met 25-jarigen dat de afgelopen 12 maanden eens of vaker slachtoffer is geweest van vermogensdelicten, geweld of vandalisme. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zich wel eens (zelden, soms of vaak) onveilig voelt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zich vaak onveilig voelt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor

Veiligheid	% Bewoners dat zich wel eens (=zelden, soms of vaak) onveilig voelt in de eigen buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners van 65 jaar en ouder dat zich wel eens (=zelden, soms of vaak) onveilig voelt in de eigen buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zich thuis vaak onveilig voelt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Als u de veiligheid in uw buurt een rapportcijfer zou mogen geven van 1 tot en met 10, welk cijfer zou u dan geven?	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Kunt u met een rapportcijfer 1 t/m 10 aangeven in welke mate u overlast ondervindt van criminaliteit? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de criminaliteit in de buurt de afgelopen 12 maanden is toegenomen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de criminaliteit in de buurt de afgelopen 12 maanden is gelijk gebleven.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de criminaliteit in de buurt de afgelopen 12 maanden is afgenomen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Het aandeel jeugdige verdachten is het % verdachten van criminaliteit onder de 12 tot en met 24-jarige bevolking. Er worden geen cijfers gepubliceerd over gebieden met minder dan 100 12 tot en met 24-jarigen.De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling 2010. De grenswijzigingen van 1-1-2015 zijn buiten beschouwing gelaten, met uitzondering van Duivelseiland, dat is opgenomen in het Museumkwartier.	Politieeenheid Amsterdam
Veiligheid	% Verdachten van criminaliteit onder de bevolking van 25 jaar of ouder. Er worden geen cijfers gepubliceerd over gebieden met minder dan 100 25-plussers. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de buurtindeling 2010. De grenswijzigingen van 1-1-2015 zijn buiten beschouwing gelaten, met uitzondering van Duivelseiland, dat is opgenomen in het Museumkwartier.	Politieeenheid Amsterdam
Veiligheid	% Bewoners dat het idee heeft dat er veel overlast plaatsvindt in de buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor

Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de overlast in de buurt de afgelopen 12 maanden is toegenomen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de overlast in de buurt de afgelopen 12 maanden gelijk is gebleven. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat denkt dat de overlast in de buurt de afgelopen 12 maanden is afgenomen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van dronken mensen op straat. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van drugsgebruik of drugshandel, bijvoorbeeld op straat of in coffeeshops. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van horecagelegenheden zoals cafés, restaurants of snackbars. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat veel overlast ervaart van verhuur van woningen aan toeristen in de directe woonomgeving (pand / galerij / complex) Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van buurtbewoners. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van mensen die op straat worden lastig gevallen. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van rondhangende jongeren. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Veiligheid	Kunt u met een rapportcijfer van 1 t/m 10 aangeven in welke mate u overlast ondervindt van buren? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Veiligheid	Kunt u met een rapportcijfer 1 t/m 10 aangeven in welke mate u overlast ondervindt van andere personen (dan buren)? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Tot en met 2017 werd gevraagd naar overlast van andere groepen mensen (dan buren). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Veiligheid	Kunt u met een rapportcijfer van 1 t/m 10 aangeven in welke mate u overlast ondervindt van horeca? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren van te hard rijden in de buurt. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Verkeer	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren in de buurt van agressief gedrag in het verkeer. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Verkeer	% Bewoners dat zegt zelf veel overlast te ervaren in de buurt van parkeerproblemen, bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of drukte. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Verkeer	Aantal parkeerplaatsen in de openbare ruimte.	RVE Parkeren
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van parkeervoorzieningen in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod aan fietsparkeervoorzieningen in uw buurt (1=ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende).. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Kunt u aangeven in welke mate u overlast ondervindt van parkeren? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van openbaar vervoer in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners van 65 jaar en ouder geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van openbaar vervoer in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate ondervindt u overlast van verkeersdrukte? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Verkeer	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate ondervindt u overlast van verkeerslawaai? (1= ernstige overlast, 10 =geen overlast). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg	De Standaard Leefsituatie Index (SLI) is ontwikkeld door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en beschrijft de kwaliteit van leven op acht belangrijke maatschappelijke domeinen in 1 getal. De score 100 staat voor het Amsterdams gemiddelde in 2004. De SLI is gebaseerd op de score op de volgende domeinen: wonen, gezondheid, consumptiegoederen, vrijetijdsactiviteiten, mobiliteit, sociale participatie, sportactiviteiten, vakantie en het sociaal netwerk.	Staat van de Stad (OIS)
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar en ouder dat de eigen ervaren gezondheid omschrijft als (zeer) goed.De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de ggd gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	GGD
Welzijn en zorg	Personen die ten minste 1 van 7 activiteiten met betrekking op horen, zien en bewegen niet of alleen met grote moeite kunnen verrichten. De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	GGD
Welzijn en zorg	Percentage 65-plussers met één of meer beperkingen bij activiteiten van het dagelijks leven De cijfers op wijkniveau zijn schattingen van de GGD.	GGD
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar en ouder met ernstige psychische klachten volgens de K10 screeningslijst die bestaat uit 10 vragen over de gemoedstoestand in de afgelopen vier weken. De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	Amsterdamse Gezondheidsmonitor GGD
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar en ouder met weinig regie over het eigen leven. Deze indicator is gebaseerd op de volgende zeven stellingen. •Ik heb weinig controle over de dingen die me overkomen; •Sommige van mijn problemen kan ik met geen mogelijkheid oplossen; •Er is weinig dat ik kan doen om belangrijke dingen in mijn leven te veranderen; •Ik voel me vaak hopeloos bij het omgaan met de problemen van het leven; •Soms voel ik dat ik een speelbal van het leven ben; •Wat er in de toekomst met me gebeurt hangt voor het grootste deel van mezelf af; •Ik kan ongeveer alles als ik mijn zinnen er op heb gezet. De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	GGD
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar of ouder dat rookt. Een roker is iemand die (wel eens) rookt, ongeacht de frequentie van roken, de hoeveelheid en de soort rookwaar.	GGD

	De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar of ouder met zwaar en/of overmatig alcoholgebruik. Overmatig alcoholgebruik is voor mannen meer dan 21 glazen per week en voor vrouwen meer dan 14 glazen per week. Zwaar alcoholgebruik is minimaal 1x per week 6 glazen op een dag.	GGD
Welzijn en zorg	Aandeel volwassenen met overgewicht, oftewel een BMI tussen 25 en 30, of obesitas (BMI van 30 of meer). De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	GGD
Welzijn en zorg	Aandeel volwassenen dat aan de beweegnorm voldoet, oftewel, dagelijks minstens half uur minimaal matig intensieve lichamelijke activiteit verricht op minimaal 5 dagen per week.	GGD
Welzijn en zorg	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van zorgvoorzieningen (zoals huisarts) in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners van 65 jaar of ouder geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van zorgvoorzieningen (zoals huisarts) in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wat vindt u van het aanbod van buurthuizen/wijkcentra in uw buurt? (1=ruim onvoldoende, 10= ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg	Aantal in het ARRA geregistreerde voorzieningen gezondheidszorg (SBI 86).	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Welzijn en zorg	Aantal in het ARRA geregistreerde voorzieningen gezondheidszorg (SBI-code 86) per 1.000 inwoners.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Welzijn en zorg	Aantal in het ARRA geregistreerde welzijnsvoorzieningen met de SBI-codes 87 en 88, oftewel Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting en Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)
Welzijn en zorg	Aantal in het ARRA geregistreerde welzijnsvoorzieningen per 1.000 inwoners. Het gaat om vestigingen met de SBI-codes 87 en 88, oftewel Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting en Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting.	Bedrijvenregister Amsterdam (ARRA)

Welzijn en zorg	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate vindt u uw huidige buurt geschikt om oud in te worden? (1=helemaal niet geschikt en 10=zeer geschikt). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg	Aandeel Amsterdammers van 19 jaar en ouder dat (zeer) ernstig eenzaam is volgens de eenzaamheidsschaal De Jong-Gierveld. Er wordt gevraagd naar 11 items met betrekking op emotionele en sociale eenzaamheid. Wanneer op 3 of meer items 'min of meer' of 'ja' is geantwoord wordt men als eenzaam beschouwd. De cijfers op wijk- en buurtniveau zijn schattingen van het RIVM. Deze cijfers kunnen afwijken van door de GGD gepubliceerde cijfers, omdat ze op een andere manier zijn berekend.	GGD
Welzijn en zorg jongeren	Aandeel 10-jarigen met overgewicht (BMI tussen 25 en 30) of obesitas (BMI van 30 of meer). De cijfers hebben betrekking op een schooljaar. Het vermelde peiljaar is het jaar waarin het schooljaar afloopt. Op wijkniveau zijn de cijfers van de laatste twee schooljaren samengevoegd.	Amsterdamse Gezondheidsmonitor GGD
Welzijn en zorg jongeren	Aandeel 4e klassers in het voortgezet onderwijs dat 1x per maand of vaker rookt. De cijfers hebben betrekking op een schooljaar. Het vermelde peiljaar is het jaar waarin het schooljaar afloopt.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Aandeel 4e klassers in het voortgezet onderwijs dat 1x per maand of vaker cannabis gebruikt. De cijfers hebben betrekking op een schooljaar. Het vermelde peiljaar is het jaar waarin het schooljaar afloopt.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Aandeel 4e klassers in het voortgezet onderwijs dat1x per maand of vaker alcohol drinkt. De cijfers hebben betrekking op een schooljaar. Het vermelde peiljaar is het jaar waarin het schooljaar afloopt.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 10-jarigen met een verhoogde kans op sociaal-emotionele problemen. De Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) is een vragenlijst om de sociaal-emotionele gezondheid van kinderen en jongeren te meten. Zowel sociaal-emotionele problemen als de sterke kanten van een kind worden in kaart gebracht. De vragenlijst is ingevuld door de ouders van de kinderen. De cijfers hebben betrekking op de woonbuurt van de kinderen. Op wijkniveau zijn de cijfers van de laatste twee schooljaren samengevoegd.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers dat in de afgelopen maand prosociaal gedrag heeft ervaren van leeftijdsgenoten op school. Prosociaal gedrag houdt in dat iemand rekening houdt met de gevoelens van anderen en behulpzaam is.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers dat eenzaam is.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers met depressieklachten.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers met angstklachten.	GGD Amsterdam

Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers dat veel piekert.	GGD Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers dat wel eens is gedwongen tot een seksuele handeling.	Jeugdgezondheidsmonitor Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Percentage 4e klassers dat bij geslachtsgemeenschap niet altijd een condoom gebruikt. Op wijkniveau zijn de cijfers van de laatste twee schooljaren samengevoegd.	Jeugdgezondheidsmonitor Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: In welke mate vindt u uw huidige buurt geschikt om kinderen in op te laten groeien? (1=helemaal niet geschikt en 10=zeer geschikt). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Welzijn en zorg jongeren	% Bewoners dat het (helemaal) eens is met de volgende stelling: In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Werk	De netto arbeidsparticipatie is het aandeel van de 15 tot en met 74-jarigen met betaald werk van minimaal 1 uur per week.	EBB CBS / REB OIS, bewerking OIS
Werk	De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking. Werkloos zijn personen tussen 15 en 74 jaar, die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn.	EBB CBS / REB OIS, bewerking OIS
Werk	Het aantal geregistreerde werklozen. Het gaat om personen van 15 tot 65 jaar dat gebruikt maakt van een van de volgende regelingen: - Bijstand (wwb levensonderhoud, wwb bbz, oiaw ioaz) - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid (<80%) - Ww Er worden alleen cijfers gepresenteerd over gebieden met minimaal 25 geregistreerde werklozen. Het aantal gebruikers van AO en WW is afgerond op tientallen.	DWI/CBS/bewerking OIS
Werk	De geregistreerde werkloosheid is het aandeel 15 tot en met 65-jarigen dat gebruikt maakt van een van de volgende regelingen: - Bijstand (wwb levensonderhoud, wwb bbz, oiaw ioaz) - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid (<80%) - Ww Tot en met 2017 gaat het om het aandeel 15 tot en met 64-jarigen. In verband met het opschuiven van de WAO-leeftijd wordt vanaf 1-1-2018 gedeeld op het aantal 15 en 65-jarigen. Er worden alleen cijfers gepresenteerd over gebieden met minimaal 25 geregistreerde werklozen. Het aantal gebruikers van AO en WW is afgerond op tientallen.	DWI/CBS/bewerking OIS

Werk	Personen van 15 tot en met 26 jaar zonder betaald werk die recent naar werk hebben gezocht en daarvoor beschikbaar zijn als percentage van de beroepsbevolking. De beroepsbevolking bestaat uit personen die betaald werk hebben voor minimaal 1 uur per week en personen die geen betaald werk hebben en hier recent naar hebben gezocht en daarvoor per direct beschikbaar zijn.	EBB CBS / REB OIS, bewerking OIS
Wonen	Aantal instituten en tehuizen. Het gaat om instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen.	Afd. Basisinformatie / OIS
Wonen	Aantal Wibo-woningen. Wibo staat voor Wonen in een beschermde omgeving. Een Wibo-woning is bestemd voor senioren die ondersteuning nodig hebben maar wel zelfstandig kunnen wonen. Kenmerken van een Wibo-woning: gelijkvloers of met lift, in de buurt van voorzieningen zoals een zorginstelling.	Afd. Basisinformatie / OIS
Wonen	% Amsterdammers dat denkt dat de eigen woning geschikt is om oud in te worden. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. N>50.	Wonen in Amsterdam
Wonen	% Amsterdammers van 65 jaar en ouder die denken dat de eigen woning geschikt is om oud in te worden. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. N>50.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Aandeel woningen die te bereiken zijn zonder trappen te lopen en waarvan alle vertrekken op dezelfde verdieping liggen. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. N>50.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad dat in het bezit is van een woningcorporatie.	Afd. Basisinformatie / afd. Belastingen / OIS
Wonen	Adressen die op de peildatum zijn geregistreerd als particuliere huurwoning op het totaal aantal adressen die in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) zijn geregistreerd als woning. Particuliere huurwoningen zijn woningen met een eigendomsverhouding anders dan 'eigenaar-bewoner' of 'flatexplotatieeigenaar woningcorporatie'.	Afd. Basisinformatie / afd. Belastingen / OIS
Wonen	Adressen die op de peildatum zijn geregistreerd als koopwoning op het totaal aantal adressen die in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) zijn geregistreerd als woning. Koopwoningen zijn woningen met een eigendomsverhouding 'eigenaar-bewoner'.	Afd. Basisinformatie / afd. Belastingen / OIS
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad met een gemiddeld gebruiksoppervlakte (GBO) tot 40 m2	OIS
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad met een gemiddeld gebruiksoppervlakte (GBO) van 40 tot 60 m2	OIS
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad met een gemiddeld gebruiksoppervlakte (GBO) van 60 tot 80 m2	OIS
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad met een gemiddeld gebruiksoppervlakte (GBO) van 80 tot 100 m2	OIS
Wonen	Aandeel van de woningvoorraad met een gemiddeld gebruiksoppervlakte (GBO) groter dan 100 m2	OIS

Wonen	Aandeel van de woningvoorraad waarvan het gemiddelde gebruikers oppervlakte (GBO) onbekend is.	OIS
Wonen	Aandeel van de bewoonde woningen waarvan de oppervlakte minder dan 20m2 per bewoner beslaat.	Afd. Basisinformatie / OIS
Wonen	Aandeel van de woningen waar ook kinderen wonen en waarvan de oppervlakte minder dan 20m2 per bewoner beslaat.	Afd. Basisinformatie / OIS
Wonen	Aandeel huishoudens dat de eigen woning te klein vindt. Er zijn alleen cijfers beschikbaar over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Door de gemeente periodiek getaxeerde waarde van onroerende zaken in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De WOZ-waarde wordt vastgesteld op basis van het peiljaar voorafgaand aan de peildatum. De cijfers op wijkniveau over 2014 zijn gebaseerd op de gebiedsindeling 2010. De grenswijzigingen per 1-1-2015 zijn buiten beschouwing gelaten.	Belastingen Amsterdam/OIS
Wonen	Door de gemeente (Dienst Belastingen) periodiek getaxeerde waarde van onroerende zaken in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) per vierkante meter. De WOZ-waarde wordt vastgesteld op basis van het peiljaar voorafgaand aan het peildatum. De cijfers op wijkniveau over 2014 zijn gebaseerd op de gebiedsindeling 2010. De grenswijzigingen per 1-1-2015 zijn buiten beschouwing gelaten.	Belastingen Amsterdam/OIS
Wonen	Gemiddelde huur per maand.De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddelde huur per maand voor woningen in de vrije sector. D.w.z. met een huur boven de liberalisatiegrens iwaardoor de hoogte van de huur niet meer is gereguleerd en men niet meer in aanmerking kan komen voor huurtoeslag. Liberalisatiegrens: 2019: 720 euro 2017: 711 euro 2015: 711 euro 2013: 681 euro 2011: 643 euro 2009: 622 euro 2007: 605 euro 2005: 583 euro De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Wonen	Aandeel sociale huurwoningen op de totale woningvoorraad. Sociale huur wil zeggen dat de huur niet boven de huurtoeslaggrens uitkomt. 2019: 720 euro 2017: 711 euro 2015: 711 euro 2013: 681 euro 2011: 643 euro 2009: 622 euro 2007: 605 euro 2005: 583 euro In 2015 is de definitie van de woningvoorraad verruimd met voornamelijk relatief kleine huurwoningen. De cijfers tot en met 2013 zijn gebaseerd op de oude definitie van de woningvoorraad. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Aandeel woningen met een middeldure huur op de totale woningvoorraad. 2019: 720 euro - 1.009 euro 2017: 711 euro - 971 euro 2015: 711 euro - 971 euro 2013: 681 euro - 930 euro 2011: 643 euro -900 euro 2009: 622 euro - 870 euro 2007: 605 euro - 847 euro 2005: 583 euro - 816 euro In 2015 is de definitie van de woningvoorraad aangepast en verruimd met voornamelijk relatief kleine huurwoningen die voorheen buiten de definitie vielen. De cijfers tot en met 2013 zijn gebaseerd op de oude definitie van de woningvoorraad. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Aandeel woningen met een hoge huur op de totale woningvoorraad. 2019: > 1.009 euro 2017: > 971 euro 2015: > 971 euro 2013: > 930 euro 2011: > 900 euro 2009: > 870 euro 2007: > 847 euro 2005: >816 euro	Wonen in Amsterdam

	In 2015 is de definitie van de woningvoorraad verruimd met voornamelijk relatief kleine huurwoningen die voorheen buiten de definitie vielen. De cijfers tot 2015 zijn gebaseerd op de oude definitie van de woningvoorraad. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	
Wonen	De huurquote is het percentage van het inkomen dat besteed wordt aan kale huur minus de huurtoeslag. De cijfers op wijkniveau zijn gebaseerd op de WIA-buurtindeling. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Wilt u aangeven in welke mate u tevreden bent over uw woning? (totaaloordeel). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners van een corporatiewoning geven als antwoord op de vraag: Wilt u aangeven in welke mate u tevreden bent over uw woning? (totaaloordeel). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners van 65 jaar of ouder geven als antwoord op de vraag: Wilt u aangeven in welke mate u tevreden bent over uw woning? (totaaloordeel). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de staat van onderhoud van uw woning? Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de staat van onderhoud van de woningen in de buurt? (1= ruim onvoldoende, 10 = ruim voldoende). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe tevreden bent u met uw buurt? (totaaloordeel) (1=zeer ontevreden, 10=zeer tevreden). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Als u door middel van een rapportcijfer van 1 tot en met 10 zou mogen aangeven hoe prettig u het vindt om in uw buurt te wonen, welk cijfer zou u dan geven?	Veiligheidsmonitor
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe denkt u dat de buurt waar u woont zich de komende jaren zal ontwikkelen? (1=zeer negatief, 10 =zeer positief). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Wonen	% Bewoners dat vindt dat de buurt waar men in woont de afgelopen 12 maanden vooruit is gegaan. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Wonen	% Bewoners dat vindt dat de buurt waar men in woont de afgelopen 12 maanden gelijk is gebleven. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Wonen	% Bewoners dat vindt dat de buurt waar men in woont de afgelopen 12 maanden achteruit is gegaan. Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 50 respondenten.	Veiligheidsmonitor
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Voelt u zich thuis in uw buurt? (1= helemaal niet thuis, 10 = zeer thuis). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam
Wonen	Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven als antwoord op de vraag: Hoe beoordeelt u de betrokkenheid van de buurtbewoners bij de buurt? (1= geen betrokkenheid, 10= grote betrokkenheid). Er wordt alleen gerapporteerd over gebieden met minstens 20 respondenten.	Wonen in Amsterdam

Tabel A.3: Mogelijke ontwerpen Amsterdam Welzijn Dashboard

Toelichting: In de volgende ontwerpen moet de kaart van Amsterdam nog aan de zijkant linksonder als achtergrond worden ingevoegd. Het uiteindelijke kleurenpalet moet nog worden gekozen door het team. De begeleidende tekst onder de titel moet ook nog opgeschreven worden (in het Nederlands). Na invulling van de indicatoren, kan het dashboard interactief gemaakt worden.
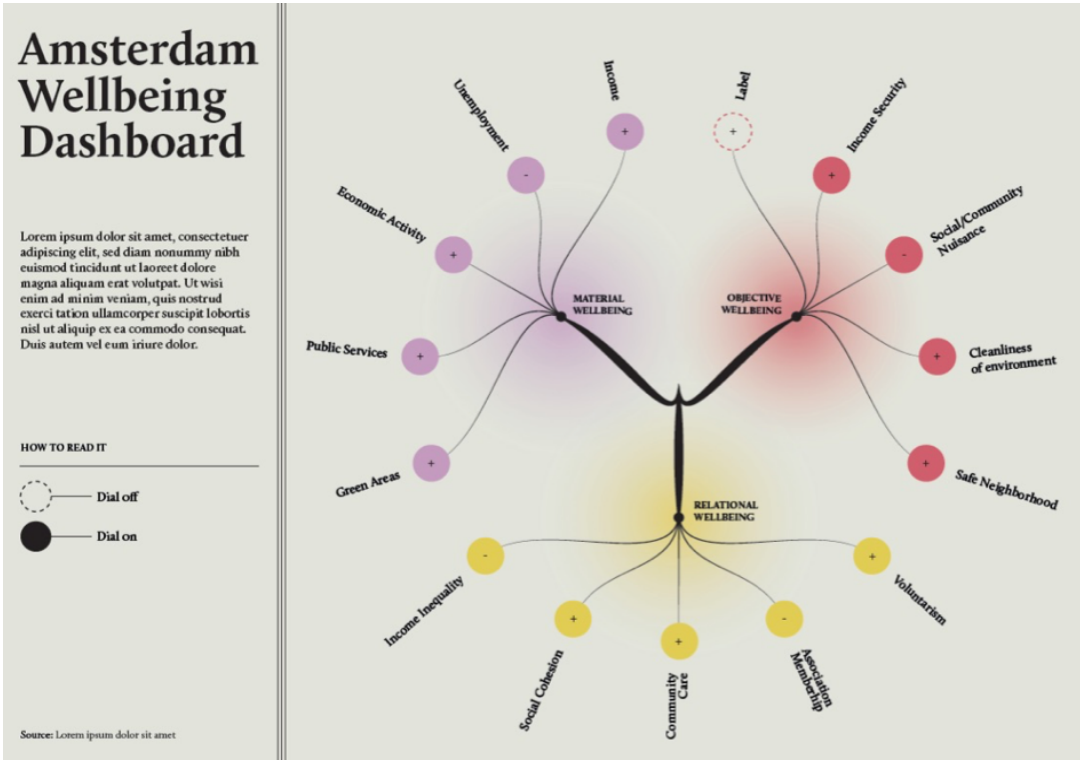

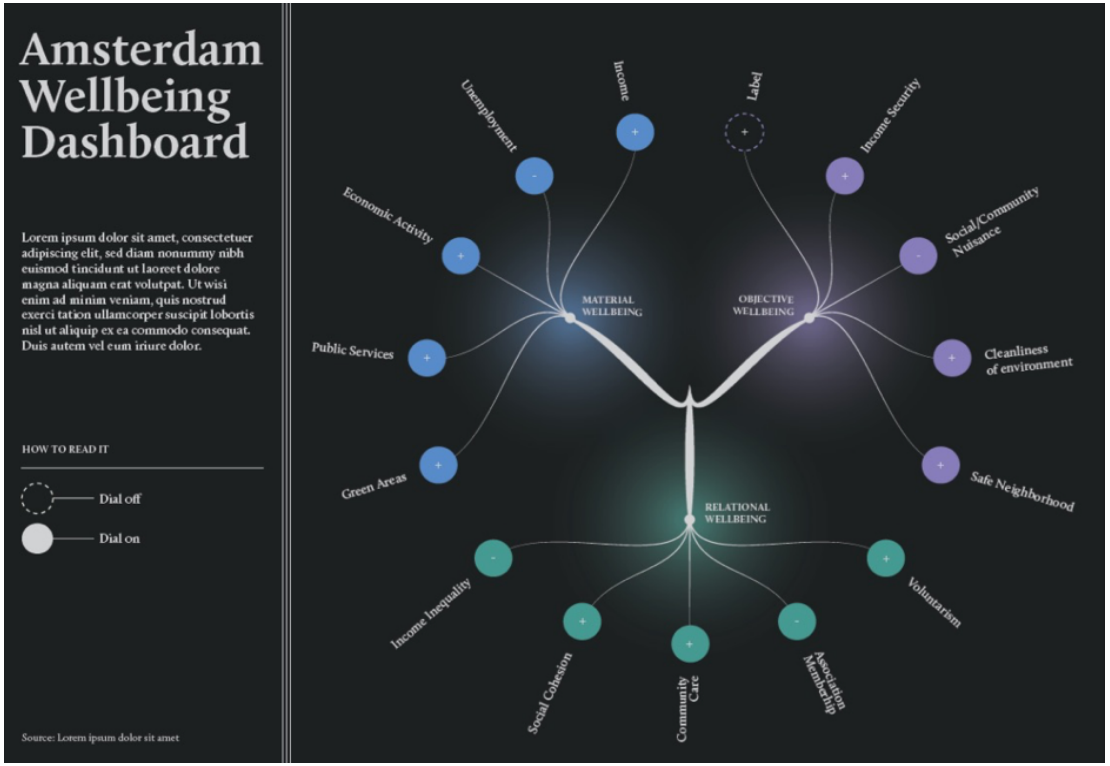

Bron: Ontwerpen door SwarmDynamics (2021)

Contact gegevens

Universiteit van Amsterdam - Governance and Inclusive Development programma

Dr. Nicky Pouw - N.R.M.Pouw@uva.nl

Dr. Hebe Verrest - H.J.L.M.Verrest@uva.nl

Jennifer van Beek - j.e.m.vanbeek@uva.nl

Gemeente Amsterdam - Fearless City programma Amsterdam

Frans Bieckmann - f.bieckmann@amsterdam.nl

Roos van Os van den Abeelen - Roos.Van.Os@amsterdam.nl